

Csak alapos gyógyítás biztosít utóbjak ellen.

Titkos betegségeket s tehetetlenséget, elgyengült férfierőt,

gyakori magömlések, sőt a végképeni tehetetlenséget katonai és polgári kórházakban sikerrel használt egyszerű módszerrel bámulatos gyorsan és alaposan (az újonnan keletkezetteket 48 óra alatt) gyógyítja Weiss J. gyak. orvos és szülész, az itteni cs. kir. garnizon főkórházban kiszolgált osztály-orvos, minden alkalmatossággal egy titoktartás, mint a gyógyszerközhöz jól beosztott rendelő-intézetében Pest, Sebestyén-tér 4-dik szám 1-ső emelet, (a „2 huszárhoz“ ozimzett kávéház fellett), naponként reggel 7 órától 10-ig és délután 1—4 óráig.

Férflak és hölgyek részére külön bemenet és külön várószoba. Díjjal ellátott levelekre leggyorsabban válasz, és kívánatra gyógyszerrel is gondoskodik. 952 (9—12)

Heckenast Gusztávnál Pesten megjelent és minden könyvtárban és könyvkötőnél kapható:

Coelibátus és polgári házasság.

Tartalma:
I. A gazdaszony. Egyház-történeti tanulmány.
II. Egyenlő föltételek és nagyságos agyvelőnek sajnos aberrációi a polgári házasság dolgában. Tiszteletlen polemia.

Irta
PAPRAMORGÓ
a „Barátfülek“ szerzője.
Nagy nyolczadrét. — Ára 1 forint.

Régi pénzeket

és mindennemű régiséget, drágakövet, lovagló és nyeregszerszámokat lotárakkal együtt, arany ezüst és drágakövekkel kirakva; továbbá gyöngyöt, színeskővet, aranyat, ezüstöt, ásványokat vesz és cserél a legmagasb áron.

Régiségek és természetiek irodája.

Pesten, Dorottya-utca a Lloyd épületben, 14. sz. a.,

hol egy nagy választéku raktár mindennemű régiségek, régi pénzek, gombok, óvek és mentekötőkkel a legelősebb áron, ugyancsak egy nagy raktár ásványok, lepkek, bogarak, madárőrök, tojások, szemüvegek is találhatók. 988 (2—4)

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4. sz. a.), megjelent és minden hítele könyvkereskedésben kapható:

Magyarország képeiben

Honismerető folyóirat.
Szerkeszti Nagy Miklós. Negyedrét.
I. kötet 392 lap füve 4 ft.
II. „384“ „394“

A süketesség gyógyítható!

Azon legfényesebb eredményekre támaszkodva, melyeket gyógyszeremmel eddig elérni szerencsém volt, — a legteljesebb mértékben ajánlom azt: nagyothallás, fülzúgás és fülfolyás ellen. — Egy adag ára 3 ft. 984 (3—9)

A megrendelő levelek eképzimzendők:

Louis Oelsner, Berlin
(Neue Schönhauser-Strasse Nr. 12.)

Téli nyakkendők.

Szép, jó és olcsó!

Legujabb női ruha-kelmék
nagy választékban bámulatos olcsó árért.

Teljes ruhához való legszebb 10 és 12 rőfös kelmék csak 3, 4, 5, 6 ftért; ugyazint a legfinomabb bársonyok- és fekete selyem-anyagok

Hamburger Adolf
üzletében,

Pesten, uri-utca 3-dik szám, Söja kávéháza átellenében.

Mustrák mindenfelé bérmentesen küldetnek, s megrendelések utánvétel mellett azonnal eszközöltetnek. 950 (9—10)

Asztal- és ágyterítők.

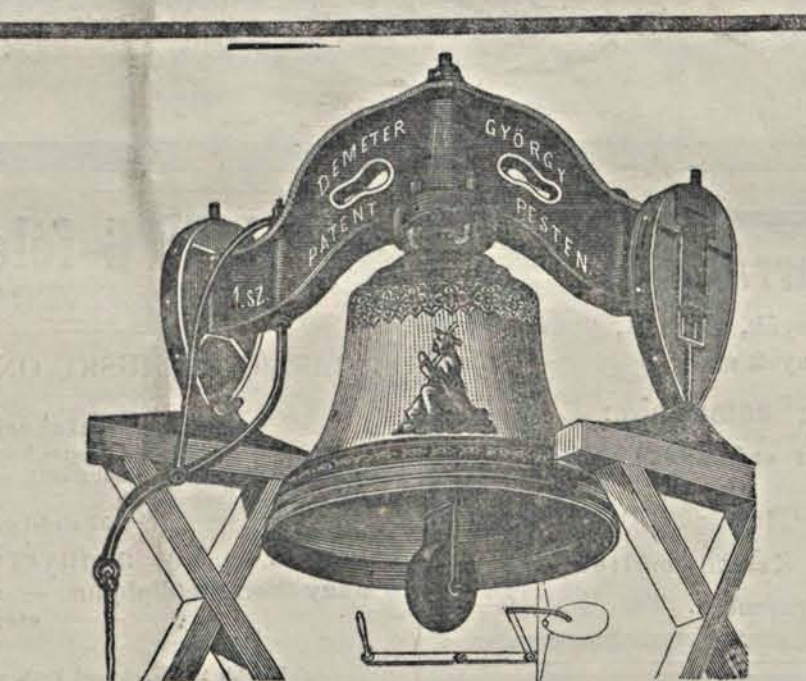
Végeladás.

Várady Károly háztulajdonos ura már 21 év óta birt üzleti helyiségeinket, melyekért utóbbi 2740 ft. évi bért fizettünk, egy utcái kis bolttal és egy udvari szobával megnagyobbitván, az évi bért hallatlan mesés összegre, ugyanis 10.500 ft-ra fölemelte, s ezen szörnyű áron Ádám és Eberling cégnek bérbe adta. Ezen körülmény kényszerít bennünket

A PRÓFÉTÁHOZ
ezimzett, kigyó-utca és városháztér sarkán levő legnagyobb vászon és kész fehérnemű-raktárunkban a lehető legutányosabb áron végeladást rendezni.

HUGMAYER és MICHAILOVITS.

991 (1—3)

Bizonyítvány.

A miskolci ág. hitv. evang. egyház részéről ezennel hivatalosan bizonyítatik, miszerint Demeter György ur pesti lakos, építész és szabadalmazott új harangfelszerelési mód feltalálója, az egyház tornyában levő három harang felette nehéz járásnak könnyebbé tétele tekintetéből a harangok újonnan felszerelését s a megrongált harangállványzat helyett újnak felállítását, és pedig mindezeknek saját legújabb találmánya szerint való elkészítését az évi május hóban szerződésileg felvállalván, nevezett építész ur előbbi kötelezettségének elvégzését nemcsak az által, hogy a harangokat könnyű, biztos járással, és tiszta, esengő hangukkal alakította át s az új harangállványzatot szilárdul felállította, úgy mikép bevezett munkálata ellen a lefolyt három hó alatt ezideig legkisebb kifogás sem merült fel, következésképp az egyház teljes meglegedését kiérdemelte. Kit is, mint ügyes szakértőt és becsületes embert, az egyház bárkinek is bizvást ajánlhat és ajánl. Miről nevezett építész ur kívánata folytán jelen bizonyítvány kiadott. 989 (1)

Kelt Miskolcon, az ágost. hitv. evang. egyház részéről 1870. évi október 30-án tartott közgyűlésből.

Szobránczi Samu, Zelenka Pál, Szuhányi Béta, egyházi jegyző, ev. lelkész, egyh. h. felügyelő.

Lakása Pesten, Józsefváros tavaszmező-utca 20-ik szám alatt.

Titkos

betegségeket

még makacs és üdült bajokat is egy kór-dobában, mint magán gyakorlat folytán több ezer betegnek legjobbnak bizonyult mód szerint, sokszor a nélkül, hogy a beteg hivatásában vagy életmódjában gátlólatnak, gyökeresen, biztosan és gyorsan gyógyít

Med. dr. Helfer Vilmos

Pest, király-utca 27. szám Medetz-házban, 1-ső emelet, délelőtt 7—9-ig, délután 1—4 óráig.

Díjazott levelekre azonnal válaszoltatik, s kívánatra a gyógyszeresek is megküldetnek.

931 (2—12)

A fogfájdalmak

minden nemét, legyenek azok bármily hevesek, eltávolítja azonnal s állandóan

a Horn-féle Liton, hogyha más szer már nem használ.

Egy üveg ára 70 kr.

Főraktár Pesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszer. király-utca 7. sz. a. — Kapható továbbá: Sztupa gyógyszer. szénátr és Skála gyógyszer. József-város templomtól.

Budán: Wlassek, Krisztinaváros, — s az udvari gyógyszerárban.

Ó-Budán: Zboray és Elsdorfer — minden gyógyszerárban. 976 (4—6)

Hetedik kiadás (magyar nyelven negyedik).

A neml élet titkai s veszélyei.

Értekezések a nemzés és neml betegségekről, az utóbbiak óv- és gyógy-módjairól. 954 (10—12)

Függelékkel a bujakori ragályásról és Dr. Rodet, lyoni orvos

ragályelleni legbiztosab óv-szeréről,

a férfi és női ivarszerek bonctani ábráival, Ára: 1 ujforint.

Postán megküldve 10 krral több; utánvétellel 40 krral több.

Megrendelhető szerzőről következő cím alatt:

Dr. Eiber Gy. P.
Pesten, József-utca 66-ik számú saját házában.

5-ik szám.

Tizennyolezadik évfolyam.

Pest, január 29-én 1871.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. Csupan Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupan Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokot illetőleg: Egy négyszer hasábotott petit sor, vagy annak helye, egyszeri ígdtatásnál 10 krajczárba; háromszori vagy többszöri ígdtatásnál csak 7 krajczárba számítottatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket előad Bessen: Oppeltik Alajos. Wollzeile Nr. 22. és Haasenstein és Vogler. Wollzeile Nr. 9. — Bélyeg-díj, külön minden ígdtatás után 30 krajczár.

Faidherbe tábornok.

„A hasonlatok mindig sántitnak“ mondja a latin közmondás, s a jelen háborút egy nagy napfogyatkozáshoz hasonlítva, képünk annyiban találó, miszerint ama test, mely a francia dicsőség napját elborítja, nem egy másik fényes nap, hanem csak a halvány hold, mely, ha képes volt is elsötétíteni a fényes napot, annak helyét nem fogja elfoglalni soha. A mint a hold nem hasonló nagyságával, csupán hozzánk való közelségével bírja beföldni a nap tányérát, úgy a porosz nemzet is nem azon erővel aratja nagy mérvű, de inkább bosszantó és visszataszító, mint csodálatébresztő diadalait, melyeket mint az emberi erkölcsi és szellemi képességek legtrikábbjait bámulni és méltán dicsőíteni szoktunk. tudniillik: nem a bátorsággal és lángelműséggel, mint annak idején Hannibal, Caesar, vagy I. Napoleon, — hanem egy oly tényezővel, mely inkább félenkségből, önbizalmatlanságból szokott származni, tudniillik a sokaság és a fölkészülődés azon roppant mérvével, mely eszélyességeknek ugyan látszhatik, de eredményei, bármi nagyok legyenek is, mivel igen is természetesen, csodálatunkat épen nem képesek fölkelteni. Fél százados alattomos készülődés után másfél milliónyi hadsereggel egy 300 ezernyi hadat elnyomni, valóban oly tény, mely hasznát, zsákmányt ugyan szerezhethet, de dicsőséget — soha. És valóban, az összes történetben első s a német nemzetet jellemző eset, hogy legalább is ötszörös sokasággal indul egy hasonló nagyságu szomszéd nép elleni hadjáratra. Ugy látszik, nem is dicsőség, csak bórénak biztosítása és minél nagyobb zsákmányolás volt a célja. Igen valószínű, hogy ha a hét sváb utódai Afrikában laktak, egy oroszán vagy párduez ellen is Krupp-féle ágyukkal s legalább egy hadosztályal indulnának ki. Az eredmény nagysága meglepte a tömeget, de mi mélyen

FAIDHERBE TÁBORNOK.

hatlanul egy kis világosodás következett, vagy még a netán elesendő Párisnál fog bekövetkezni. Azt sem tudjuk, vajon az elhomályosodott francia nap fog-e csakhamar, vagy bár valaha előbbi fényében előtűnni? Mert hisz épen abban áll az első

napoleoni nagyság dicsősége, hogy az valószínűleg örökre utóérhetlen marad, hogy az összes emberiség történetében, mint a földi dicsőség legmagasb Himalaya csúcsa tűndököljön; továbbá abban, hogy annak dicsőfénye levilágít a késő utódok arcára még akkor is, mikor ezek már a hatalom ez egykori délpontjáról lehanyatlottak. Az Akropolis és az Olymp fölött évezredek tüntek el, de még ma is kegyelettel állunk meg a romok előtt, melyek az egykori nagyságra emlékeztetnek.

Bármint alakuljon egyébiránt a késő jövő, az események újabb folyama, mely a metzi megadás óta beállott, annyit remélünk enged, hogy a francia nemzet nem fog oly könnyen s hirtelen lemondani ama jótekonny küldetéséről, melyet eddig világrészünkre gyakorolt. A gondviselés szándékai beláthatatlanok. Meglehet, hogy miután e nemzet első Napoleonja alatt a katonai nagyság zenithjétmeghaladt, ezennel az erőszakos hódítás teréről lépve, ennél sokkal magasabb és világrészünkre nézve sokkal szükségesebb irányban veendi át ismét a vezérszerpet, tudniillik mint a valódi polgári szabadság és társadalmi egyenlőség eszméinek előharczoja. Ismét mondjuk, mert hiszen ő volt ez irány kezdeményezője már a múlt század végén, s e század egész első felében, s e nemes törekvése szerelte meg neki a kerek világ rokonszenvét, a roppant hatást, melyet példája által Európára gyakorolt, az elsőség rangját, mely főleg abban nyilvánult, hogy világrészünk népei minden kezdeményezést tőle vártak, s

csaknem mintegy vezényszóra indultak utána, utójjára 1848-ban, midőn egy átkos démonnak sikerült őt letéríteni voltaképi hivatása útjáról, mely tévedéseért most oly irtóztatón lakol. De épen e lecke hallatlanul rettentő voltából lehet tán kö-

vetkezettünk, hogy ezennél a rá nézve végzetes reakció útjára nem engedi magát szédítettetni, s előbb befolyását, nyibuszát, vezérszerepét újra visszanyerendi azon nagyszerű áldozatok és vértanúságok által, melyeket az európai szabadság oltárán hoz már jelenleg is, és a melyek azon mérvben ébresztik föl a népek tisztelőt és lelkesedését, a mely mérvben a reakzionárius, szabadságtörő porosz győzelmek — a vele járó brutalitások és vandalságokkal egyetemben — a két világrész művelt népeinek méltó kárhóztatását, hogy ne mondjuk, utaltatják gerjesztik föl.

Valóban, ama csüggedetlen kitartás, oly óriási veszteségek után, melyek a nemzetet érték, sokkal csodálatraméltóbb, mint az aránytalan tulerővel nyert nagymérvű bár, de könnyű porosz diadalmok. Mintha csak a sors arra akart volna alkalmat adni a francia nemzetnek, hogy miután megmutatta, mily nagy tud lenni a szerencsében, mutassa meg most, hogy hasonló nagy tud lenni a szerencsétlenségben is.

Azért érdekes ez óriási küzdelem, és érdekesek annak főbb szereplői, kik, miután a császárság oszlopoi a házára árasztott szerencsétlenség és gyalázat miatt örökre lehetlenekké váltak, valószínűleg a helyzet urai maradtak. És ez az egy, nem csekély nyeresége már most is van ezen, bár katonai tekintetben sikertelen, erőfeszítéseknek. Ha Sedan és Metz után békét kötve, a monarchismusnak még esélyei lehettek volna legalább is pártot gyűjteni a porosz által fölfegyverzendő császári sereg árnyában: jelenleg, midőn a köztársaság harcban edzett és annyi vért ontott tekintélyes hadsereggel rendelkezik, sokkal alaposabb reményünk lehet, hogy a köztársaság alapjait annyi vértanu és hős szenvedése és véráldozata megszilárdította. És egy francia köztársaságnak huzamos fennállása Európában oly roppant horderejű eredmény, mely előbb-utóbb egész világrészünkre jó tékony és magára Franciaországra visszaható és remélhetőleg minden jelen veszteségeit dúsan kárpótolandó gyümölcsöket fog teremteni.

Az új köztársaság kitartó és hű vezér-harcosainak egyike *Faidherbe* tábornok, az északi hadsereg parancsnoka, ki az által látszik különbözni többi vezértársaitól, hogy erejével gádzalkodik, s a nagyobb vereségeket minden áron kikerülni igyekszik. Jelenleg is, midőn már nem tudjuk hányad ízben jelenté a porosz vezérlet, hogy *Faidherbe* hadastul együtt fölfalta és megemészttette, — egész határozottsággal tudatja, hogy ő még élni bátorodik, sőt nem sokára ismét támadólag fog fellépni. Idéig tehát némileg *Fabius Cunctator* szerepét játsza. Vajha működése e római hőshöz végkimenetelében is hasonlítson.

Egyébiránt ő is azok közé tartozván, kik a császárság alatt kegyben nem állottak, eddigi pályája meglehetősen szerény esőndben, legalább is európai hír nélkül folyt le, s ennél fogva előéletének adatai kevésbé fontosak, részint még ismeretlenek. Született *Lille*-ben, 1818. június 3-án, s e szerint jelenleg nem csupán hazáját, de egész szersmind szülőföldjét is védelmezi. Mindig tehetséges tisztnak tartott, de III. Napoleon udvarának tetszését nem bírván megnyerni, érdemei és képességei nem méltányoltattak s igaztalanul mellőztetett. 1852-ben Senegal kormányozójává lőn ki nevezve, s e minőségében mint igen érélyes és emellett jelentős szervező képességgel bíró egyén tűnt ki. Utóbbi időben pedig egy alosztály parancsnoka volt Bonában. *Faidherbe* tábornok egyébként tudományos

képzettségű ember, kit tulajdonképen a „tudós” czím is megillet, miután különösen a földirati szakban s ennek főleg népismereti ágában mint író annyira kitűnt, hogy művei még külföldön is elismerésre találtak, s nevezetesen a berlini földirati társulat őt tiszteletbeli tagjául választotta. Művei nagy része az „*Annuaire de Senegal*” (Senegali évkönyv) 1858—60—61. folyamaiban és „*Bulletin de la Société de Géographie*” czimű vállalatban jelentek meg.

Múlt évi november végén nevezetett Bourbaki helyébe az északi hadsereg vezérévé, mely ekkor a *Lecointe*, *Paulze d'Iory* és *Moula* hadosztályaiból állott, de azóta jelentősen szaporodott, miután ellenfele *Manteuffel* is mintegy 50—60 ezer főnyi sereg fölött rendelkezik. Ezek ellenében *Faidherbe* újoncz csapatával december 23-án *Pont-Noyelles*-nél, és jan. 2. és 3-án *Bapaume*-nél csatákat vívott, melyekben az ellent legalább is föltartóztatni bírta.

Legutóbbi csatáiban azonban már kevésbé volt szerencsés, mert egybehangzó sürgönyök szerint számos foglyot vesztett, de a mire ő azzal válaszolt, hogy „egyetlen ágyút sem” — a mi valóban föltűnő nem-csupán nála, de a többi köztársasági francia hadseregeknél is, hol 15—20 ezernyi fogly mellett az ellenség alig dicsekszik egy-két ágyú elvételével. Valószínűleg igen kevés ágyúval rendelkeznek, a mi aztán az újoncz csapatok gyakorlatlansága, edzetlensége és fegyvertelensége mellett eléggé megmagyarázza a tulerős porosz hadak diadalainak okait. *V-a J-s.*

Visszatéréskor.

Te kedves kis hajlék, ti mezők, ligetek!
Azt sem tudom én már hogyan köszöntselek,
Édes szülőföldem!
Oly sok évnél mált el oly sok szép tavasza,
Csak az isten tudja hányszor vágytam haza,
És hajh még se jöttem.

Ringass el itt, ringass édes álomképzet,
Érezze a férfi, mit a gyermek érzett,
S ha van seb: ne fájjon;
Holdfénytől kis ablak légy megaranyozva,
Emlékeimtől, — s te is egyszerű lakooska,
S minden e szép tájon.

Rég volt, hogy bölcsőmnél szolt dajkám meséje,
S szívemet megszállván lágy alétság kéje,
Álmodám, hogy élek;
Rég volt, sokszor alig hittem már, hogy látlak,
Köztem és közötted, mint sziklák, úgy álltak
Az idők s az évek.

Nehéz pályán kellett azóta küzdenem,
Melyen habér — talán, de béke nem terem,
Nem enyhe nyugalom;
Melyet belém oltál: a láng ah mi bágyadt, —
S főn csapongó lellem, mily erőtlen szárnyad, —
Mily bús, beteg dalom.

Sokra megtanított ez az élet engem,
Önző szinléssel, hogy érzelmét elfedjem
A zaklatott szívnek;
De hogy rád gondolva, téged látva még csak,
Emléktől, örömtől egy könyvet se sirjak,
Arra nem tanít meg.

Darmay Viktor.

Belfort s a keleti harcztér Franciaországban.

A jelenlegi háboru nagyszerű tapasztalatai csakhamar halomra döntötték azon katonai írók véleményét, kik a közelebbi évek alatt egyszerűen el akarták vitázni a várakról ama jelentőséget, melyvel a hadtörténelemben eddigél bírtak. E tannak sok hívója akadt, még szakférfiak körében is, úgy hogy a közvélemény egy ideig haszontalan pazarlásnak tekinté azon össze-

geket, melyek Európa különböző államai által évenként vérérdítési munkálatokra fordítottak. A közéletben úgy, mint a sajátban minduntalan hivatkozás történt a rendkívül tökélyesbített tüztudományra s a hadviselés megváltozott modorára, és e két tényezőre támaszkodva, gyakran hallhattuk aztán az állítást, hogy a váraknak letűnt korszaka.

A kik így okoskodtak, nem mulasztották el fölemlíteni, hogy a jelenlegi 2—3 mázsás lövegeknek a legerősebb bástya sem állhat ellen pár napnál tovább. Mások, az 1866-ki hadjárat eseményeire utalva, azt állíták, hogy a közelebbi háboruban nem is fog többé várak ostromlására kerülni a dolog, hanem elégséges leend, ha a győző sereg pusztán figyelő hadtesteket fog fölláttani a várak előtt. A jelenlegi hadjárat eseményei alapján fölforgattak ezen állítást, és igazságot szolgáltatnak azoknak, kik védtek a várak nagy jelentőségét.

Franciaország már hónapok előtt elve-szett volna reménytelenség, ha várát meg nem mentik a lesújtott nemzetet. Hogy a francia nép még ma napig sincs egy meg-alázó béke elfogadására kényszerítve, azt *Strassburg*, *Toul*, *Metz*, *Belfort* és minde-nekelőtt *Páris* bástyáinak köszönheti, melyek hatalmas gátot vontak a győző ellenség elé akkor, midőn az egymást erő csapások által tönkre tett francia hadsereg zöme lerakta fegyvereit *Sedan*-nál, s az ország ugyszólván fegyveres erő nélkül állott szemben az ellenség óriási seregeivel. De a gyalázott és kicsinyített várak megtették kötelességüket, és hősiessé védelmük által megoszlásra kényszeríték a német haderőt, úgy hogy az ország időt lelt magához térni és szervezni a kétségbeesés elkeseredett harcát. *Páris* ellenállása nélkül valószínűleg már rég befejeztetett volna a háboru, s a 300,000 német, ki jelenleg a nagy világ-város kiterjedt erődítményei körül kénytelenek vesztégetelni, keresztül-kasul járhatta volna a szerencsétlen országot, a nélkül, hogy lett volna francia hadsereg, mely gátot vonjon mellével az ellenséges emberár előhatolásának. Ha Franciaország-nak nincs várhalózata a keleti határszálen és nincs megerősített fővárosa, akkor sem *Gambetta* csüggedetlen hazafisága és lángoló ékesszólása, sem a köztársaság közmondásos varázsereje nem lettek volna képesek elhárítani Franciaországról a legmegalázóbb békét. Igaz ugyan, hogy most már porosz lobogó leng a legtöbb francia vár bástyájáról, és romban hever *Strassburg*, *Verdun*, *Toul*, *Mezières*, — azonban Franciaországban ismét négyszázezer férfi küzd a német invasio ellen, s ezt első sorban a várak hősiessé magatartása tette lehetővé, melyeknek agiója azóta nagyon magasra felszökött a katonai szakférfiak szemében.

A hadtörténelem nem fogja megemlítettlenül hagyni, mennyit köszönhet Franciaország többek között ama várháromszögnek, melynek csúcsát *Belfort*, alapját pedig *Langrés* és *Besançon* képezik. E három várra támaszkodva, harmadfél hónapig daczoltak a *Garibaldi* és *Crémér* tábornokok vezérlete alatt álló francia csapatok a porosz tulerővel, és lehetlenné tették *Werder* tábornoknak azt, hogy seregét *Lyon* elé vezesse. E várháromszög megvédte déli és délkeleti Franciaországot a német invasiótól, s ezáltal megbecsülhetlen szolgálatot tett a nemzeti védelem ügyének. Ki tudja, hol állanának ma a dolgok, ha a porosz és bádeni hadosztályoknak még november elején sikerült volna előzönlenni Franciaország déli részét? Ez esetben aligha nem meghiusult volna *Gambetta* minden törekvése,

mert ép déli Franciaország volt az, mely az utóbbi két hónapban kiapadhatlan forrását képezte a nemzeti védelem kormányának. A harc folytatására szükséges pénz nagy részben déli Franciaországból kapja a kormány, melynek azonkívül rendelkezésére állanak a touloni, st.-etiensi és toulousi nagy fegyvergyárak és ágyúöntödék, melyek csodákat műveltek a sedani ütközet óta. A porosz hadvezérlet jól ismerte a fontos-ságot, melylyel Dél-Franciaország a háboru folytatására nézve bír, s azért még október végén föladatául tévé *Werder* tábornoknak a Rhone-vidékek elfoglalását. E föladatot eddig nem sikerült megoldania a poroszoknak, és *Werder* harmadfél hónapon át megakadályozva látta minden törekvét a nevezett várháromszög által, mely hatalmas támaszul szolgált *Garibaldi* gyenge dandárának.

E várháromszögben ellenmondás nélkül *Belfort* foglalja el az első helyet, nemcsak erődítmények kiterjedtsége, hanem még inkább ama kedvező természeti fekvésénél fogva, mely a várat a Jura-vidékek s a Vogézek kulcsává teszi. Kérem olvasóimat, vessenek egy pillantást Franciaország térképére, hogy meggyőződjenek ez állítás igazságáról. Ott, hol a Vogézek déli csúcsa egyesül a Jura hegységgel, fekszik *Belfort*, előnyös földrajzi fekvése által urálván a bemenetelt keleti és még inkább délkeleti Franciaországba. Három vasutvonal és hat jelentékeny országút szögel össze e ponton, melynek stratégiai fontossága teljes mérvben méltányoltatott már a 17-dik század francia hadvezérei és hadmérnökei által. *Strassburgot* kivéve egy határszáli francia vár sem oly alkalmas arra, hogy annyira urálja Dél-Németországot, mint *Belfort*, melynek elcsánolt táborából bármikor könnyen lehetne 40—50,000 embert a szomszéd *Bádenba* átvetni. Raktárai és nagy kiterjedésű erődítményeinél fogva azonban támpontul szolgálhat egy másfél százezer emberből álló seregnek is.

Ama nagy katonai őszpontosítás, mely július hó második felében *Belfort* környéken történt, azt engedé sejtenuink, hogy a francia hadvezérek Dél-Németországba szándékozták áttenni a háboru színterét. Az eredetileg megállapított francia haditerv szerint valóban a rajnai hadseregnek kellett volna megkezdni az offensívát azáltal, hogy a francia hadosztályok *Strassburg* és *Hünningen* között átkeltek volna a Rajnán, elárastva egész Dél-Németországot, s egy-másután tönkre téve a délnémet államok félig készületlen hadseregeit. E haditerv dugába dőlt a francia hadsereg készületlensége miatt, s a francziák helyett a poroszok lettek a támadók. Az azóta történt eseményeket ismeri minden hírlapolvasó. A porosz hadvezérlet célja első sorban *Páris* elfoglalására irányult, s azért a háboru két első havában mindinkább tovább vonult a harc színtere *Belfort*tól.

November elején azonban, midőn a metzi kapituláció után a német seregek érélyes előnyomulást kezdtek meg nyugoti és délkeleti irányban, szerepelni kezdett *Belfort* is. A poroszok körülzárták a várt, majd hozzáfogtak rendszeres ostromához, hogy birtokukba ejtsék e szerfölött fontos pontot, mely egyrészlől *Mühlhausenig* és *Colmárig*, másrészlől *Epinal* és *Besançonig* az egész Vogéz- és Jura-vidék fölött uralkodik. Azóta szakadatlan ostrom alatt áll e vár, és valószínű, hogy bástyáin még soká fog lengeni a francia lobogó.

Belfort hegykatlanban fekszik, úgyhogy a Básele felől érkező utazók csak akkor veszi észre a csinos várost, midőn már közvetlen

szomszédságában van a pályaudvarnak. A köröskörül emelkedő magaslatok az erődí-tések hálózatahoz tartoznak, s egy s előre-tolt erődök félórányi távolságban fekszenek a tulajdonképi város bástyáitól. *Belfort* házai egy magánosan álló szikla tövében terülnek el, s e magaslat tetején emelkedik a régi czitadella, mely *Vauban* hadépítészeti lángelméjének köszöni lételet ép úgy, mint a legtöbb erősség Franciaország keleti határszálen. A város mellett a *Savoureuse* vize folyik el, mely jelentéktelen nyáron, de magasra földagat a tavaszi árvek idején. A bástyák husz lábnyi mély árkaik e folyótól kapják vizüket.

Magáról a városról kevés érdekeset je-gyezhetünk föl, bár fontos kereskedelmi hely, és békében élénk üzleti összeköttetést folytatott a szomszédos Svájczzal és *Báden*-nal. 8000 lakosának egy része jelenté-keny ipart fejt ki, s a belforti börgyárak hírnevesek egész keleti Franciaországban. A város csinos és tiszta, mint a vidéki fran-czia városok általában, s a nagymérvű nyil-vános épületek nem kevésbé emelik tekinté-lyes külsejét. A második császárság ideje alatt sok történt *Belfort* emelésére. Elte-kintve a várakalaku katonai laktanyáktól, kór-házak, raktárak és süttödék emeltettek, és mindezen épületek sokban csökkentették *Belfort* kisvárosi jellegét. A bástyákat szép fasorok és ültetvények vették körül, melyek azonban még október közepén áldozatául estek a háborúnak.

Belfort, mint a sundgani uradalom kie-gészítő része egykor Németországhoz tar-tozott, azonban 1648-ban Franciaország-nak engedtetett át, melylyel azóta jó- és balsor-sot híven megosztott. 1633-, 1634- és 1635-ben kemény küzdelemk folytak *Belfort* körül, mignem az utóljára nevezett eszen-dőben De la Force francia tábornagy hatá-rozottan megverte itt a császáriakat. Azóta kevés említésre méltó nyújt *Belfort* törté-nete, mely XIV. Lajos által *Mazarin* bibor-noknak ajándékoztattott 1659-ben. Egy szá-zaddal később *Valentinois* herceg szerezte meg a belforti uralmat, és bírta azt egész a nagy forradalom kitöréséig.

1815-ben, midőn a szövetségesek sere-gei másodizben vonultak Franciaországba, rövid időre fényes szerepet vitt *Belfort*. Egy egész bajor hadtest ostromolta a már akkor is jelentékeny várat, de a csekély számú helyőrség oly törheden elszántság-gal védelmezé magát hősiessé parancsnoka alatt, hogy a bajorok véres fövel voltak kénytelenek fölhagyni az ostrommal. És valóban csodálatosak a sors szeszélyes utai! *Denfert* ezredes, ki jelenleg *Belfort* bátor parancsnoka, fia azon *Denfert* tábornoknak, ki 1815-ben oly vitézül megvédé e várat a bajorok támadásai ellen. A fiúnak ugyan-azon nehéz, de dicső szerep jutott osztály-részlül, melyet az apa 55 év előtt oly elis-merést érdemőleg töltött be.

Belfort főereje azon előretolt erődökben és nagykiterjedésű földmunkálatokban fekszik, melyek a várost körüldömben veszik körül. Legerősebb pont a *La Justice* nevű erőd, mely a háboru elején 40 nagy kali-berű ágyúval volt felszerelve. Ez erődtől északra a *La Motte* erőd fekszik, mely az előbbivel együtt *Belfort* környékének egész északi és keleti részét urálja. Nyu-gatra a *Barres* erőd urálja a környéket, melynek ágyui kellemetlenül háborgatják a szomszédos magaslatokon fölláttott porosz ütegeket. Ez erődökön kívül azonban egész koszorúja a földmunkálatoknak veszi körül *Belfort*ot. Így a *Montbelliard* fősík nyu-gatra, s a de la *Perche* fősík délkeletre hatalmas erődítésekkel vannak ellátva, és

helyzetüknél fogva *Belfort* legerősebb véd-pontjai közé tartoznak. Október közepén ideiglenes használatra a francziák néhány közelebb fekvő falut is megerősítették, így *La Perouse*, mely a Básele felé vezető fontos országutat urálja, és *Danjoutint*, mely a mühlhausenit vasut mentén fekszik. Porosz sürgönyök nagy zajt ütöttek azon tényből, hogy az ostromlók f. hó 8-án éjjel bevették *Danjoutint*. E pont azonban, mint az imént mondtuk, nem tartozik a tulajdonképeni belforti erődítmények hálózata alá, és alacsony fekvésénél fogva kevés jelentőséggel bír.

Belfort és környékének térképe, melyet lapunk utolsó oldalán hozunk, hű képen nyújt ezen erődítményekről, és könnyen tájékoztathatja az olvasót. Az ostromlók főtamadása *ESSERT*-ből indul ki, mivel *Belfort* nyugoti oldala aránylag a leggyengébb. Az ostromló ágyuk fölláttása sok akadálylyal járt itt, mert e pont a francia ágyuk lőtá-volába esik. Maga a helység is sokat szenvedt már belforti ágyuk tüztől, és lakos-sága részint *Belfort*ot, részint a szomszéd községekbe költözött. A helyszin sok aka-dályt okoz az ostromlónak, s a hegyes-völ-gyes terrain megnehezíti a paralellák vo-nását. A poroszok eddigél minden híresztelések daczára nem sok előnyt vívtak ki a vár körül, sőt a záröv oly kevésbé teljes, hogy a várbeliek még két hét előtt érintke-zésben álltak a külvilággal. Ily módon ki-jutott belforti lapokból aztán kivilágosult, hogy maga a város még ugyszólvá semmit sem szenvedett a bombázástól, és hogy az élelemkészlet elegendő lesz husvétig, vagy még azon túl is valamivel. A belforti hely-őrség mintegy 8000 emberből áll, kiknek nagy részét mobilgárdák képezik. A szük-séges tüzérség és mérnökári csapatokon kívül némi sorkatonaság is létezik a várbán.

A várművek lövetése december 3-dika óta folyik, de a nehéz ütegek csak két héttel később érkeztek meg. Összesen 8—10 üteg működik eddig *Belfort* ellen, köztük két 96 fontos mozsárgyú, mely *ESSERT*től délre van fölláttva. Az ostromló sereg két-harmad része poroszokból, egy harmada pedig württembergiekből és bajorokból áll, melyek *Belfort* körül 9—10 órányi terü-letet tartanak megszállva.

Ama nagy csapások után, melyek Fran-cziaország seregét nyugaton érték, aggályos várakozással tekintünk a keleti harcztérre, óhajtvá lelkiünkben, hogy legalább itt döl-jön el a hadi szerencse kockája a francia fegyverek részére. *Belfort* minden körül-mények között meg fogja tenni kötelessé-gét. Parancsnoka ép oly lelkes republiká-nus, mint a minő elszánt és tehetséges katona, ki bizonyára nem fogja magát méltatlannak mutatni a *Denfert* névre, mely egyszer már oly dicsően szerepelt *Belfort* történetében.

Borostyáni Nándor.

Egy halálra hurczolt franc-tireur.

Mily elvadító, minden emberies érzelemből kivetköztetó hatással bír a háboru az emberek kedélyére: arra alig szolgált még valaha világo-se-mény bizonyítóbb példakkal, mint a porosz-fran-czia háboru.

A német fajt újabb időben szelidnek, békés-nek ismerté a történelem, érneye nem a hősiesség, de a példátlan türelem, természete nem az indu-latok felviharzása, hanem a csendes, megzavarhat-lan vérmérséklet volt inkább. S ime a háboru, mint egy orkán, belesivított a csendes vízbe, egekig csapdossa fel árjait s a felkorbácsolt hullámok elhagyva medröket, vad zajjal hömpölygenek végig idegen országokon, pusztítva, elsodorva mindent, a mi útjában áll.

Igazságtalanok volnánk, ha eltágnódk, hogy a kik most tájékozó száju szörnyetegekként kö-nyölg mosdanak a kiontott francia vérben, még

félév előtt csendes, békészerető családapák lehetnek, kik derült mosolylyal ringatták gyermekük bölcsőjét, phlegmatikus, jó kedélyű burgerek, kik ha ontanak valamit, legfőleg a sör az, vagy holdvilágosság, ábrándos szerelmek, kiknek szellőzögetés, csalógánydal a kedves zene, nem az ágyudörgés s a puska golyó halálós sivitása.

S ezeknek az embereknek elég volt néhány hónap, hogy egészen ellenkező embereké váljanak.

A hírlapok hasábjai minden nap tele vannak egy-egy hajmeresztő kegyetlenség, egy-egy vérlázító embertelen cselekedet leírásával, mely megmarad Kain-bélyegül az egykor oly szelíd embereknek.

Kivált a szabad lövészek s a franc-tireurök ellen követett eljárásokat soha meg nem fogja bocsítani az emberiségi művelődés történetének jövője megírója.

A szabad nemzetek legjobb, legnemesebb ifjai sorakoztak Franciaország tépett zászlója alá a franc-tireurök közé, s ezekre mondá a porosz, hogy nem ismeri el őket hadviselő felelőknek. És ezzel keztyűdobott egész Európa, egész mivel világ szívvel és lélekkel bíró emberének szeme közé. Mert el nem ismerni valakit hadviselő félnek, a ki velünk fegyverrel áll szemben, annyit jelent diplomáciai nyelven: mint emancipálni magunkat minden kötelezettség alól, melylyel embertársunk iránt viseltünk.

Annyit jelent az, mint tulhelezkedni a nemzetközi jog alapelvein s megtagadni ellenségünköt, hogy ember, bánni vele úgy, mint egy erdei vadállattal, lefegyverezve felkötni a legközelebbi fára kiállgatlanul, s megadni a halálos döfést a tehetetlen megebesültnek.

Képünk, melyet német lap után közlünk, egy ily vérfagyasztó jelenetet mutat.

A poroszok Rouvray és Chartres között elfogták egy franc-tireurt. A szerencsétlen embernek

szorosan hátra-köték kezeit saját háromszínű nemzeti övével, s félig halálra verve, még nevetéget üzték belőle azzal, hogy elvágják nadrágtartóját s ő megkötözött kezekkel volt kénytelen azt tartani. Akkor aztán két lovas közből vette, szíjjakkal oda kötötték jobbról balról lovaikhoz, ütötték, hogy gyalog versenyt fússon a megsarkantyúzott lovakkal.

A kegyetlen tréfa nem sokáig tartott. A fáradtság, verés, kimerültség miatt az ember ott halt meg az emberek kezei közt. Halálra hurcoztatták lovakkal. Pedig lefegyverzetten úgy sem véthetett volna senkinek.

S pedig lehet, hogy éppen e két ulánus valamelyike röpiratot irt valaha arról a tárgyról: mily kegyetlen bárbar volt a középkor, mikor az embereket a lófarkához kötözve halálra hurcoztatták.

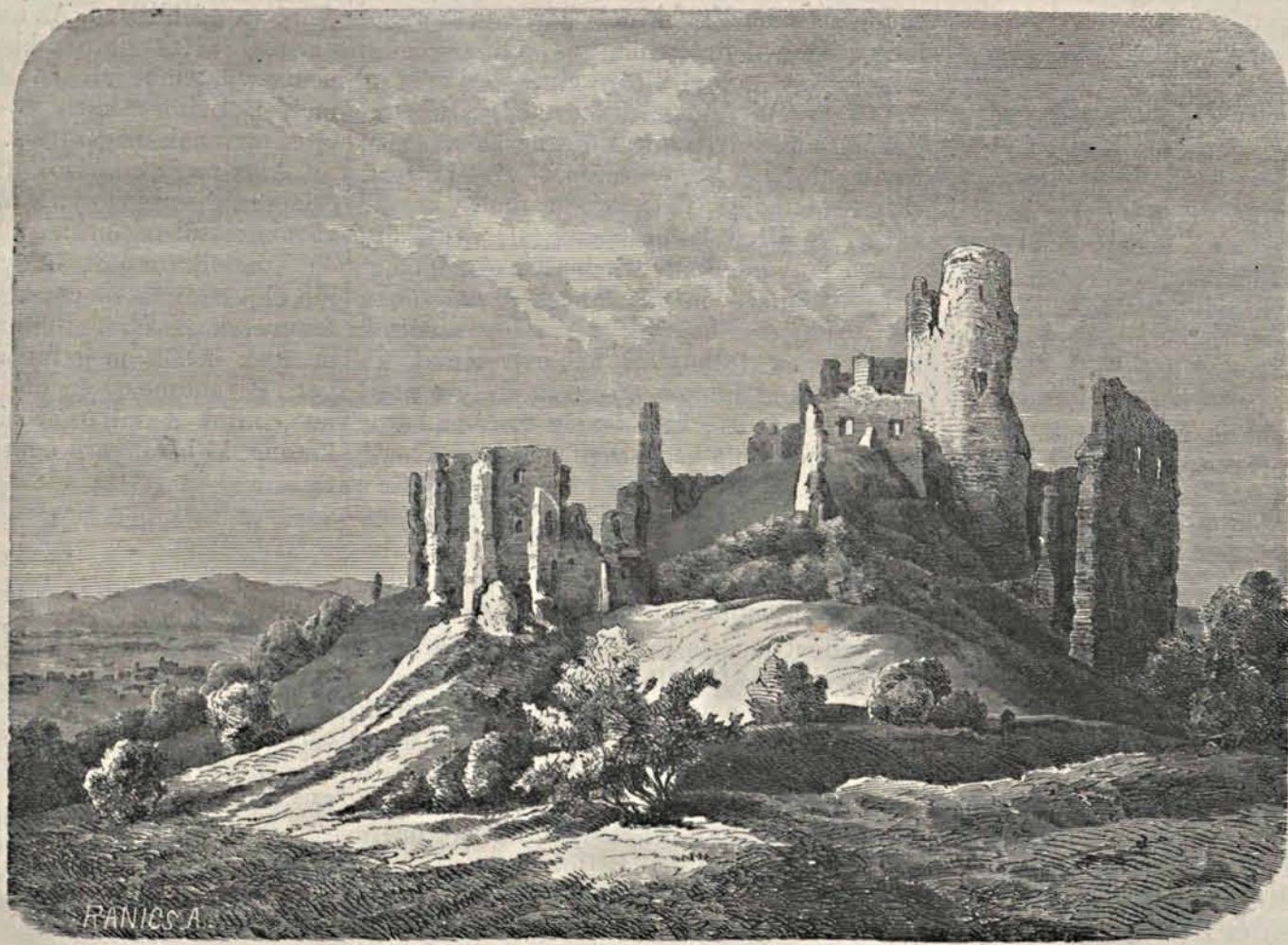
Appony-vár romjai.

Nyitra megye keleti részében a Nyitra völgyében magas hegyek árnyában fekszik Kis- és Nagy-Appony helysége a gróf Apponyi család ősi fészke; az utóbbi helységben, mely ma is tisztán

Fogoly franc-tireur porosz ulánusok közt.

e család birtoka, van azon újabbkori díszes kastély, mely a mintegy 20 ezer kötetes, nagybecsű, híres könyvtárt is tartalmazza. A helység délkeleti részén kiálló hegyoldal magaslatán állott hajdan Appony vára, melynek mohos falait és romjait képünk mutatja.

Appony-vár romjai. — (Keleti Gusztáv eredeti rajza.)

A vár eredete a régiség homályában vész el. Nevéről és egyéb mellékkörülményből erőltetett következtetéseket elhallgatva, múltjáról a levéltárak poros okmányai között kevés adatszálak maradtak fenn; de ezek között annyi igen, melyekből a következők — mint bizonyosak — kiderülnek.

A magyar állam első korszakában, az Árpádok idejében e vár és környéke egyik ősi birtokát képezte az Akus-nem (genus) azon ágának, mely Meynoth comes-tól származott és nevét pozsony megyei cseklézi birtokról iratta. Meynoth egyik unokájának az 1381-ben élt Cseklézi Miklósnak csak három leánya: *Anglis, Margit* (vagy más adat szerint Skolasztika) és *Anna* levén, ezeket atyjok Zsigmond királynak 1392-ben kelt okleveles beleegyezése mellett fiúsította és terjedelmes ősi birtokainak, köztük Apponyvárnak és függelékének is örököseivé tette.

Az Árpádok korszakában virágzott már a *Pech*-nem is, melyből a most is virágzó Apponyi család származott. Nev szerint Aladárnak (de genere Pech) unokája Péter éppen azon időszakban élt, midőn az Akus nembeli Cseklézi Miklósnak nevezett három leánya fiúsított. Ezek egyike Anglist nőül vevén említett Péter, kezével kapta hozományul 1392. évi osztály alapján Appony várát és a hozzá tartozó jószágot. Péter, ki vörösnak is (rufus) nevezetett, valószínűleg Appony-várba tévén át lakását, fiait és utódait az akkori szokás szerint fölvetették az Apponyi nevet, melyet hosszú századok folytan ma is viselnek. Így lön e vár az Apponyi család ősi birtoka.

A vár viszontagságairól csak kevés adattal birunk. 1416-ban nevezett Péternek fia Apponyi Miklós, mint elhalt testvére Tamás kiskoru gyermekeinek gyámja irásban kötelezte magát, hogy a várat jó karban fentartandja és annak idejében fele részét a felött árvák birtokába áthoassatja. Nem sokára ezután következett a huszár-ták dúlógása, mely e várra is pusztulást hozott, s mely után még 1490-ben is idegen kezek birtokában volt. Csak a következő XVI. század elején találjuk azt ismét törvényes urainak kezén, nevezetesen Apponyi Péternek birtokában.

A Mátyás király korára következett zavaros időkben (1515-ben) más csapás érte e várat, a midőn egyik szomszéd birtokosné Ludányi Anna azt, — valószínűleg véletlenül meglepve — szolgálai által kirabolattá és főleg a benne őrzött levél- és kincstárban nagy kárt okozott. Apponyi Péter a vár akkori birtokosa törvényesen járt el a rabló lovagkört játszó nemes hölgy ellen, mely eljárásról terjedelmes okiratok körülményes tanúságot nyújtanak.

1542-ben Apponyi Benedek és János voltak a vár közös urai, kik egymás közt özivódván, perittek az akkori alnádor Révay Ferencz intézte.

Ezen bírói egyezség többi között azt is tartalmazta, hogy a vár közös költségen tartott rendes várnagyra bízzák. Így találjuk 1560-ban ott várnagyul nemes Horváth Istvánt.

Nem sokára Szigetvár és Gyula eleste után 1566-ban nagy rettegés szállta meg a török ter-

jeszkedés miatt Nyitra megye e vidéket is. Ez okon Apponyi Benedek özevgye e várnak is védelmére jobb karba helyezését, megerősítését gondolkodott, mivel azonban a terv pénzerejét meghaladta, a vár egy részét bizonyos összegben Apponyi István fiának Jánosnak zálogba adta. E szorongó, bizalmatlan korszakban (nevezetesen 1587-ben) történt az is, hogy Apponyi Balás özevgye, Mérey Judit be akarván a várba menni, a kapukat oly szigorúsággal őrizték, hogy azok a családbeli tag előtt sem nyitak meg, és dacára, hogy a várban saját kiskoru fiai voltak, be nem eresztették, hanem kénytelen volt az éjt idegen hajlékban töltöni. Ekkor a vár Apponyi Péter és Pál birtokában volt, kik aztán 1613. április 29-én az említett özevgye nagykorúvá lett fiával Apponyi Balással a vár birtokán ünnepélyesen megosztottak; mely osztályról az oklevél a vár egyes részeiről körülményes adatokat tartalmaz, és az akkori vár-életből is érdekes mozzanatokat tüntet föl. Azonban éppen ez osztály után a várbirtokosai lakásaiat

azt a keveset, a mit a természet elhanyagolt. Franciaország legnagyobb fejedelmének ez volt kedvencz tartózkodási helye, itt tarták a középkor troubadourjai dalversenyeiket s a lovagok tornajátékaikat, — az ünnepélyeknek, melyek az időben országvilágra szóltak, ez volt születéshelye. Egész Európa Saint-Germainból vette a jelszót, s követte azt szokásaiban, életrendszerében, mintha apostolok hirdették volna.

És most Franciaország nagygyá lételének ez a bölcsője sok derék francia harczosnak lett sirhalmává, s a kegyetlen ellenség ágyúütegei, sánczkosarai ott emelkednek a francia királyok hamvai fölött.

Saint-Germain azon ostromzároló gyűrűlancz egyik szemét képezi, mely most Párist, a világ szívét körülövedzi.

A királyi mulatóhelyek, a gyönyörű pontok, paloták, melyeknek fölülkítésére egy félezredév művészete áldozta oda kincseit, — otromba meklonburgi ütegllovak, nehéz municziós szekerek

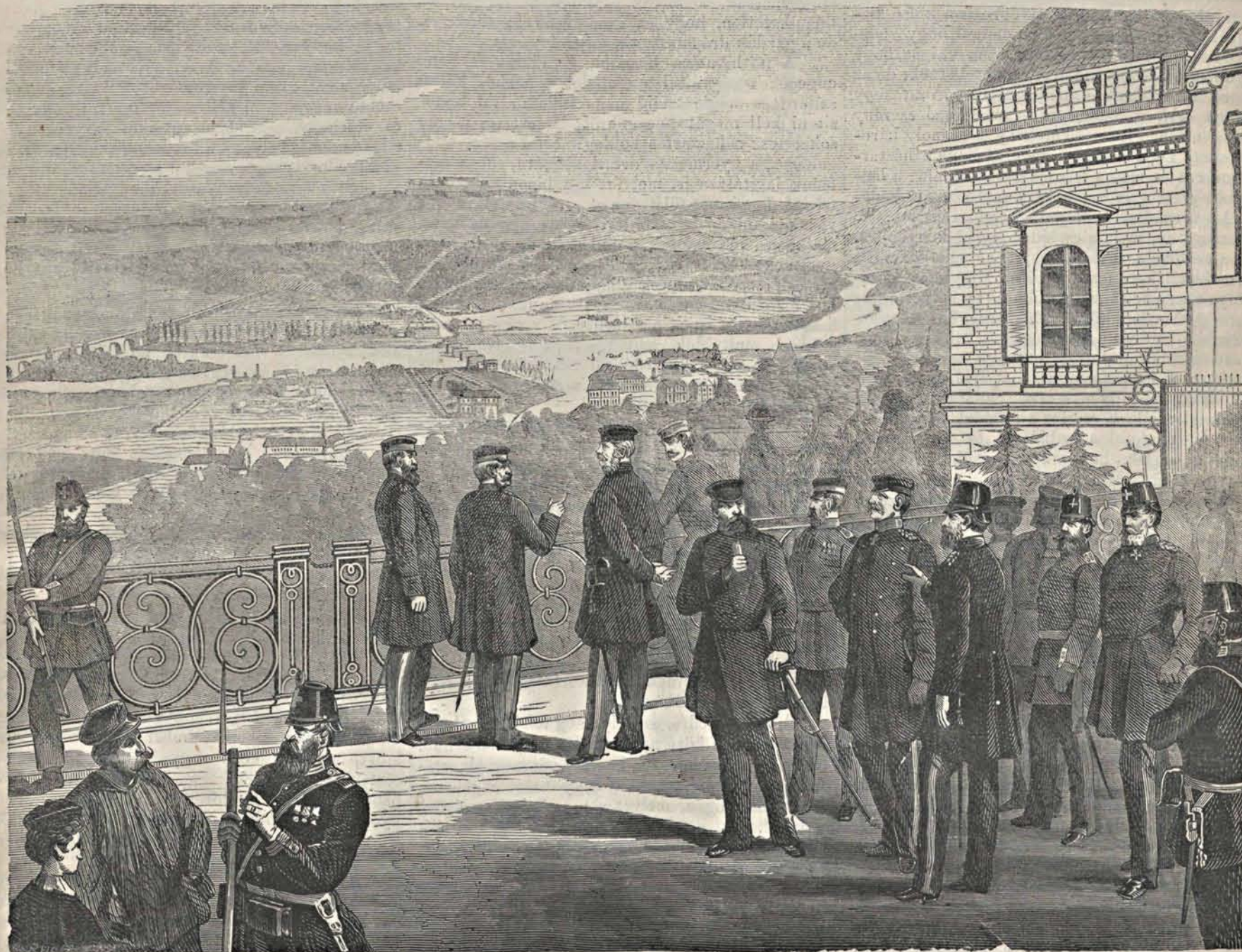
Csak egy van Saint-Germainban, a mi nem változott meg. A kilátás. Az olyan, mint azelőtt. Az ellenség stratégiája mindent el birt rabolni, de a természet báját nem.

Képünk, a porosz király látogatását tünteti föl, a ki főhadai szállásáról Versaillesból Saint-Germainbe jött, megtekintendő Páris legerősebb oldalát, mert Páris Saint-Germain felől a legerősebb: szemben fekszik a Mont-Valerien, a rajta levő erőddel, melyet a stratégia a legerősebbnek mondanak.

Képünkön a királyi mulatóhely világhírű tornáca látható. A Franciaországot meglátogató utasok mindegyike meglátogatja azt s gyönyörködik a páratlan panorámában, mely eléje tárul.

November 13-án látogatta meg Vilmos király — pardon most már német császár, nagy kísérettel St-Germaint.

A csapat, melynek kíséretében Vilmos király, vagy császár (vigye ördög, akárminek hívják), a látogatást tévé, nem volt tollas kalpagokkal, arany-

St-Denis. Colombes. Montmartre. Porosz landwehr-előőrök. Mont-Valerien erőd. Loëa tábornok. Roehl ezredes. Rueil falu. Vilmos király. A koronaherceg. Luitpold bajor herceg. Hajóhid. IV. Henrik pavillona. Fleck térfarancsnok. Schönburg herceg.

A saint-germaini terrasszon.

más birtokaikba tévén át, lassanként a vár lakóiban megfogyott, míg végre elhanyagolva pusztulónak indult, és azon állapotba jutott, melyben most romjai mutatják.

N. I.

A porosz király a saint-germaini terrasszon.

A ki a francia újabb történettel ismerős, lehetetlen, hogy ez előtt még egy évvel is elhítte volna, miszerint egy idegen, pár év előtt az európai nagyhatalmak konzertjében számba alig vett nemzet, még valaha e dicső nép országának szívét, fővárosát ágyugyűrűvel veszi körül, s hogy azokat a helyeket, a hol a Franciaországot nagygyá tett emberek Tusculanumaiak állíták fel, harczy paripáikkal pusztává tiporják.

Ily hely Saint-Germain. A természet bájára pazarlár minden kincsét, s a művészet kipótóla

sulya alatt váltak ridegekké, idegenszerűkké, a mikre most már tekinteni is borzalom.

Franciaország legelőkelőbb, legkedvesebb városainak egyike Saint-Germain. Páris közelébe esvén, a főváros életérős, életet kereső lakossága minden szabad időt, minden ünnepnapot felhasznál, hogy kimenjen eszépp helyre, a hol oly tágassá lesz a szív, könnyűvé a lélek.

Most megváltozott minden. A legfranciább várost német seregek tartják megszállva. Örökösen új meg új csapatok váltják fel ottan egymást. Ezek sánczkokat építenek, amazok otromba legénységet szállásolnak be a lakosokhoz, a kik a gazdát hálózobájából kibeszülik, mások ágyútegeket állítanak föl, az utczákon foglyok francia katonák felett tartanak statáriumot. Idegenszerű minden. A szabad szó, a hazafiság bűn, a miért az embert főbe lövik. A legdurvább absolutismus alatt nyög mindenki, s ha esetleg tiltakozó szót mer ejteni valaki a magán tulajdon, a családi szentély védelmére: arra egyszerű felelet a golyó.

csótáros lovakkal, skófiomos skárlát köntösökkel ellátva, mint a hajdani tornák hősei, de a kíséret minden tagjáról, ha emberiségi szempontból nem a legelőkelőbb oldalról is, de mégis meg fog emlékezni a történelem. A terrasszon megjelenő királyon kívül a koronaherceg, a trónörökös, az elmaradhatlan pipával szájában, mint képünk előterében látható, a weimari nagyherceg, Luitpold bajor herceg, Károly porosz főherceg, herceg Schwarzenburg, Sonderhausen, Rauch szárnységéd és több magas állású ur, kik mind véres emlékeztető névre tettek szert a mostani hadjárat alkalmával.

Ott nézték az uraságok a nagyszerű kilátást Saint-Germain királyi mulatóházának tornáczáról, balra tőlük Argenteuil falu, Saint-Denis és Montmartre, közvetlen előttük Rueil helység, a Seine folyón a Ponton-hajóhid, jobbra, egészen elől IV. Henriknek, Franciaország legjobb királyának, a kinek jelszava volt, hogy nem nyugszik addig, míg Franciaország minden lakosának leg-

alább vasárnaponként egy tyúk nem főhet a fazekában, de kit idejekorán nyugalomra kényszerített a jezsuiták orgyilkai — mondom jobbra IV. Henrik pavillonja, a háttérben pedig Mont-Valerien erődjé, melyről azt híresztelték, hogy ágyúai elhordának egész Versaillesig, a porosz király főhadiszállásáig.

Hogy nem tudott ekkor a Mont-Valerien bombája közéjük pattanni ezeknek a híres embereknek!

A ház asszonya.

— Paul Jamet után. —
(Folytatás.)

A belső háztartás igazgatásának legfontosabb része a családok kormányzása; komoly és nehéz dolog, méltó arra, hogy egy felvilágosult nő sokat gondolkodjék felette. Két dologból áll az egész: a családok megválasztása — és igazgatásából. Mindenki érezheti, hogy a családok választása a házra nézve mily fontos: miután elvégre is a külső kiadásokat ők igazítják, azt lehet mondani, hogy a házvagyon némileg az ő kezük között van. Az igaz, hogy nagyobb sikasságok nem igen tehetnek: de az az apró hütlenségek és hanyagságok sorozata, egy szorosan csak a szükségesre szorítottó szerény költségvetésben igen jelentékeny és komoly károkat tehet. De a családok befolyásának a háztartásra nézve ez még a legesélyesebb oldala: a legnagyobb része a gyermekekkel való bizalmaskodás. A gyermekek rendesen szeretik a cselédeket; ez onnan van, mert a cselédek engedékenyebbek, mint a szülők; a nélkül hogy a nő elhanyagolná gyermekeit, lehetetlen kikerülni, hogy néha a családanya a cselédek által pótolta és helyettesítse magát gyermekei körül. Bízóságunkat gyermekeinkbe átitelti nevelés és hiba is volna; őszinte és ártatlan természetüknek nem lehet eltántítani azt a bizalmasságot, mellyel azok iránt viselkednek, bármilyen legyen ruházatok, — kik őket mulattatják. Ez szerint a cselédek igen fontos helyet foglalnak el a családban, és épen e téren kell gondoskodni, — hűségük- és becsületességükkel meggyőződünk. Minő biztosítékot nem kellene követelnünk azoktól, kikre — ha bár egy percze is — gyermekeinknek test-lelkét rábízuk?

A cselédek megválasztása tehát a ház asszonytól különös megfontolást és éles látást igényel. De ha jól választanak, — vagy jók találunk is, az még mit sem ér, ha a vezénylet és kormányzás mesterségét nem értik. Ez nehéz és nem közönséges mesterség, mely a tulengedékenység és túlságos szigor közötti helyes út eltalálásában áll. Igaz, hogy a ház asszonya szemének mindig nyitva kell lenni; de azt is tudnia kell, hogy nincs olyan teremés, a ki a helyes cselekvést megtanulja, ha működésében bizonyos szabadságot nem engednek. A böles házi kormányzatnak ez a két elve van: felügyelés és bizalom. Az első nélkül megcsalnak; a második nélkül saját magunkat csaljuk meg, megfosztván cselédünket az emberi tevékenység legerélyesebb rugóitól, a felelősség- és becsülettel.

De bármily bölcsességgel választja és kormányozza is cselédét a ház asszonya, azt az elvet nem szabad elfelejtenie, hogy e lények, helyzetök alázatossága dacára, emberi és eszes teremtmények, kikkel jó akarattal és tisztelettel kell bánni. Semmi sem lehet igazságtalanabb, mint némely asszonyok, kik a cselédek hibáit nem akarják tűrni; azt sem akarják megérteni, hogy a rossz gondolkodásnak a nevelés-hiány a forrása, melynek következményei a jellembe mennek át. Ugy látszik, mintha a cselédek jó tulajdonságai oly adósságok volnának, melyeknek lefizetését számba se vesszük, hibáik pedig oly hiányok, melyek terhőkre irvák, s melyeket joguk van folytatni szemközre vetni. Ugy képzélik, hogy a cseléd dolgát könnyű, s miután semmi sem könnyebb, mint szeszélyekkel bírni, úgy találják, hogy azoknak az eltalálása és kielégítése is cselszöszkedés lehet. Ez nagy tévedés; s hogy erről meggyőződjünk, kérdezzük meg saját magunktól, hogy lelkiismeretesen s pontosan teljesítettük-e minden kötelességeinket. Az is igaz, hogy igen gyakran a tunya nők azok, a kiket legbajosabb kielégíteni: pedig annyival több elnézésre lehetnek azon lények iránt, kiknek rendeltetésük a munka, s a kik arra a fájdalmas szűkségességre vannak kárhoztatva, hogy másokat szolgáljanak.

El kell ismerünk, hogy az új társadalmi állapot a cselédeknek nézve nem kedvező. Hajdan a cseléd nem állott távol a házbástól, sőt eredetileg házbéres volt. De kárpótlásul a családhoz

tartozott, gazdájával egy asztalnál evett s részt vett a beszélgetésben. Mióta a cseléd szabad ember lett, azóta helye a konyhán és az előszobában van: megszünt a család tagja lenni. Ugy látszik, mintha a gazdák és családok közt, elfojtott küzdelem léteznék: ezek kevélyek, amazok hűségtelek; nincs köztük semmi kegyeletes kapocs, semmi családiaság; hideg kötelességek vannak, melyeket ép oly könnyen kötnek mint szakitanak; pontos szolgálat, — de önfeláldozás nélkül, udvariasság, — minden ragaszkodás nélkül, s mindkét részről mélységes közöny: ime ilyen a jelenkor cselédiségének képe. — Ez a házra, gyermekekre, sőt magukra a cselédek nézve is igen szerencsétlen állapot. A folytonos helyváltoztatások által csak romlanak: egyik családtól a másikhoz menve, nincs többécsaládjuk; ha megmőssülnek vagy férjhez mennek, elválnak egymástól, s külön házaknál szolgálnak; még gyermekeiket is eltávolítják maguktól, hogy azok ne legyenek alkalmatlanok. Ha okosak, akkor főtörékvésűk az, hogy minél előbb annyit gyűjtsenek, hogy a szolgálatot elhagyhassák, s maguk alakítsanak háztartást; tagadhatatlan, hogy ez igen dicséretes törekvés, de a gazdák drágán fizetik meg.

A nő hivatása bízalom, jó akarat és némi engedékenység által a cselédet a házhoz kötni, szilárd és mégis szelid magaviselet által biztosítani kell magát hűségükkel; ha ezt teszi, igen sokat tesz a háztartás boldogítására, a férj nyugalmára, a gyermekek ártatlanságára, sőt a cselédök javítására is, melyért egy bizonyos pontig felelős. Így ismét föllelőne az a régi patriarchális viszony, midőn a családok — az apa és anya, majdnem egy bántak a cselédekkel, mint saját gyermekekkel, erkölcsi és vallásos nevelésben részesítvén őket, s utolsó napjaikra egy kis hajlékot biztosítván nekik, a hova magukat meghúshassák; ekkor ismét megláthatnók a régi hű szolgákat, a mult idők romjait, a tűzhely elválatlan vendégeit, a kik nemzedékről nemzedékre szállnak, s azoknak a gyermekeit is ringatják, kiknek egykor szüleit szolgálták!

A háztartás tehát a nőre nézve szép és nagy-szerű foglalkozás. En azonban nem aka om a nőt a háztartáshoz láncolni: ohajtom, hogy egy vegye mint kötelességet és élvezet; ez helyes; de őrizkedjék, hogy ez élvezet rögeszmévé ne fajljon; legyen a ház asszonya — de nem szolgálója; férjének ne csak gazdasszonya legyen, hanem szellemi társa is. — A férfi fűradatán, gondterhelve tér lakába, hogy ott nyugalmat találjon. Nem elég neki az, ha háza belsejébe jól van rendezve és csinosan díszítve, a képzett szemleire is szüksége van. A nőnek soha sem kell elfelejtenie, hogy ő a család öröme, bája és vidámsága. A családi politika fő elve az, hogy a férjnek kellemesebb legyen a saját tűzhelye, mint az idegen.

A kedveskedés, szívéllyesség tehát némileg a nő kötelességei közé tartozik. Ha magában semmi érdeme nem volna is, és keveset adna annak értékéhez, a ki bírja, mégis nagy becsé van azon befolyásnál fogva, melyet a mások boldogságára gyakorol. Az, a mi a háztartásban legtöbb bájít és bensőséget gyakorol, a szellemi műveltség. Az, a mi az üres és unalmas perceket legjobban betölti. Az, a mi a kölcsönös hiányokat leginkább elleplezi, az a mi a kedélyeket szelidíti és egymáshoz közelíti, a mi a ézváladást lecsendesíti vagy megelőzi, az egyikkel a megtérés szegényét kerüldeti el, a másikkal a megbocsátás zavarát. Ez a művészet és szellemi dolgok iránti egyező izlésben van: egy kis zene, az album lapozása, vagy olvasás, s az olvasott tárgy feletti értelmes beszélgetés, ezek oly szép, kedves és boldogító szórakozások, melyek a férjet és nőt, a házi bajok és családi gondok köréből egy időre fölemelik.

En nem mondom, hogy a nő több szellemet igyekezzék szerezni, mint a mennyit a természetből nyert: az egyszerű természetesség az önhitt ostobaságnál mindig többet ér; de azt akarom, hogy szellemét művelje. Mély és különös ismereteket sem kívánok tőle, — de általános hajlamot arra, hogy értsen és tanuljon. Az építészet stíljében és rendszerében ne találjon különbséget, a különböző festészeti iskolák történelmét ne ismerje, azt sem kívánom, hogy egy vagy amaz irodalmi elméletek mellett kardoskodjék; de azt igen, hogy egy nagy emlékoszlop vagy szép kép előtt, ne maradjon érzéketlen, hogy Sévigné asszonyt unatkozás nélkül olvassa, s Racine-nak egy tragédiáját elalmosodás nélkül végig hallgassa.

A férj legyen tanítója nejeknek, erősebb és egészségesebb észjárásba kell bevezetnie, mint a nőt a nevelésben többnyire nyert. De azt a nő is visszaadhatja, s a férfi nevelését, saját módja

szerint ő is befolyásolhatja: darabosságát szelidítheti, némely aljas és közönséges szokásait eltávolíthatja, modorát simíthatja, s ezek által a férfiak társaságára méltóbbá teheti. Ha a férj és nő nevelése közt nem tételezzük is fel ily nagy különbséget, nincs oly férfi, legyen szellemi és izlése bármily képzett, a kinek a nőktől, az érzellem finomságára nézve, valami tanulni valója ne lenne. Ez igazságos visszafizetése annak, mit a férfinak jogában áll eszméi szilárdasága és ítélte bizosságaért viszont követelnie.

De térjünk a magasabb és nehezebb erőnyekre. Ambár a családi főigazgató és a külső ügyekben való teljhatalom a férfit illeti, azzal nem mondjuk azt, hogy a nő, a férje tevékenységében való résztvevésétől ki legyen zárva: férje ügyeit ismernie és értenie kell, és érdeklődni irántuk, és oly állást kell elfoglalnia, hogy véleményét is adhasson. A nő kötelessége, alkalomszerűleg figyelmeztetni, visszatartani és bátorítani. Rémusat asszony azt mondja: „hogy a feleségnek, a közügyekkel foglalkozó férj társalgásában örömet kell találni. A nőnek is meglehet a maga nézete férje véleményét fölloht, ha az egy társulat tagja; könyve fölloht, ha ír; és szavazata fölloht, ha választó polgár. A férj, bármely tudomány, művészetet vagy mesterséget folytat, a nőnek ezekre nézve tudni kell az ő tervét; felvilágosult és érzékeny, odaáldozó és okos legyen; az ész szinte mindig helyeselni fogja hogy tanácsát kérte, s az eredmény egy részét a szeretet mindig neki adja. Szívélves helyeslése, a könnyelmű vagy szigorú ítéletek benyomását enyhíteni fogja, lelkesítősege által pedig gyakran megelőzi azt a szűkséges becsületet, melyet az emberektől legigazababak sem nyernek meg mindjárt úgy, a hogy megérdemlik.“

De főleg akkor van a férfinak szűksége a nő gyöngédségére és önfeláldozására, ha utjában akadályokra és veszélyekre talál. A férfinak megvan a tervelő és végrehajtó ereje, de tünni és várni nem tud. Az eredménytelenség elkeseríti és izgatja, egy veszteségre azt hiszi, hogy mindent elvesztett, s egy igazságtalanságtól az egész világot fölforgatna. Tagadhatatlan, hogy a nő élénkebb, s az első pillanat izgatásban hat rá, de az élet rendes kerékvágásába mégis könnyebben beletalálja magát; s legyen bár a férj iránti önfeláldozás az oka: a nő sokkal hajlandóbb a türelemre és lemondásra. A nő nem vállalkozó szellemű, de segítóni, biztatni és vigasztalni tud, s a nagy válságokban ő emeli fel férjét.

Van egy állapot, melyben a nő, férje életének minden krízisei és viszontagságai különösen bele van vegyítve: ez a kereskedés. Hány erejefelt erényt, visszafojtott könyvet és ismeretlen önfeláldozást lehet a boltok háttérében találni, melyeket a világ lenéz! Egy könnyűen, melyet bár regény, szépnék nevezek, ambár szerzője sok rozsat is irt, egy kereskedő nagyságának és bukásának története van leírva: egy bamulatos nőnek van benne szerepe, a ki előrelátó és böles a jöletben. gyöngéd, vigasztaló és részvételtjes a bukásban, — hősies és lemondó a kereskedésben. Előbb a csapást igyekezik megelőzni; mikor az már elkerülhetetlen, keserűséggel szelidíti, s midőn egészen bekövetkezik, munkájával törekszik azt helyre hozni. Ez a szerep igaz, és tökéletesen az életből van merítve, azzal a különbséggel, hogy azt a nagy szerepet a nőnek nemcsak a kereskedelmi téren kell betölteni; minden életnek és állapotnak meglehetnek saját csapásai, krízisei, bukásai.

A nőnek a szerencsétlenség az iskolája és gyözedelme. Nézzék ez ifjú nőt, kit néhány év óta elvesztettek a szemök elől; ifjú, mosolygó és könnyelmű volt: most komoly, értelmes és tévedéseiből kivetkezettnek találjuk, ki a dolgokat és embereket helyesen bírálja meg: a szerencsétlenség alakította át. A forradalmi korszakban a szalon hölgyei általában véve csak szellemök hűsága és szokásaik könnyelműsége miatt voltak vezetések: a halál előtt, a száműzetésben és a szegénységben ők fejtették ki legbámulatraméltóbb tulajdonokat. A nő nagysága az aggyál, bánat és megaláztatásban tűnik leginkább fel, nem az elfogadó termek hű fényében.

A nőnek nemcsak az áll hatalmában, hogy támasz és felemelő legyen, de a vigasztalás is. Midőn a természet a nőnek könyvet adott, abban a vigasztalás adományával ajándékozta meg. Csodás hatalma van a nőnek, az ajkakra a mosolyt vissza tudja hozni, még ha a szív szűkséggelgátolt is. Bizonyos nagylelkű tetteket által az elvesztett békét visszazavarja s a újból feléleszti maga körül, s a gyógyíthatatlan sebet hordván enmagában,

a környezetőben lévő fájdalmakat és sebeket, — a mennyire tőle telik, enyhíti és gyógyítja.

De ez még nem minden; a nő némileg a családllelkesímerete.

Habár a nő, a külső élet ügyeiben nem mindig oly részrehajlatlan és igazságos, mint a miylennek lennie kellene, de bamulatos tehetsége van arra, hogy a belső életbe a rendet és erkölcsi tisztaságot visszaállítsa. Midőn a férj eltéved, s rendetlenségei által a család becsületét veszélyeztet, azon szelid és hatalmas fegyverekkel, melyeket a természet és szerelem a nő kezébe tett le, az ő kötelessége férjét a jó útra visszahoztatni. Tagadhatatlan, hogy ez nem kis vállalat smáz első rohamánál nem egy nő csüggedve mond le róla. Minő csalódás egy oly egyénre, ki az emberi romlottságot nem ismeri, s kinek ártatlansága a bűn létezését is alig hiszi, hogy e bűnöket abban a lényben találja fel. kinek engedelmséggel és tisztelettel tartozik! Mind magasabb s tisztább eszmék lelkesítették a család szentsége iránt, annál magasabból bukik, s közelebb van a kétségbeeséshez, midőn kénytelen bevallani emagának, hogy az, kit tisztelni tartozik, a mások megvetésére érdemes! — Ez elémült lélekben mennyi harez és meghasonlás van. Eszt és kötelességet mikép bírja megegyezteni? — S azt a benső hangot, mely árulást kiált, mikép tudja elfojtani? Mily borzasztó bukás, ha szereti férjét! — s ha nem szereti: még sokkal borzasztóbb! — De ha a nő az elcsüggedésnek enged át magát, ugy minden el van vesztve! Ezen a téren ohajtaná az ember leginkább, hogy bár ne vinne magával a fiatal leány oly nagy tapasztalatlanságot a házasságba. Ezzel nem azt mondom, hogy előre el kell rémiteni, s minden lépten mélységeket mutatni előtte; de ugy hiszem, helyes volna, ha az élet megpróbáltatásaira annyira előkészítenék, hogy az első kiábrándulás fűjaldalmában ne roskadjon össze, és helyrehozhatatlan kitorései által, boldogságának utolsó eshetőségét ne tegye tönkre önmaga!

(Vége követ.) Sámí Lászlóné.

Az épületek tovább tolatása Amerikában.

Az amerikai házvándorlásról lapunk mult évi folyamában adott eredeti közlemény kiegészítésül a „Magyar Mérnök-egylet Közlönyé“ből veszszük át az itt következő részletes és szakszerű leírást az épületek helyváltoztatásáról.

Boston város közegtanácsa 1865. évi július 23-án elhatározta az „Tremont“-utat 60 lábnyira kiszélesíteni, mely határozat fogantatásában a „Pelham Hótel“ egy részének lehordatását, vagy az egésznek továbbtoztatását föltételezte. Az ezen munkát végrehajtásával megbízott bizottság mind a két módozatra nézve készített részletes költségvetéseket, s az összehasonlításból az tűnt ki, hogy az utóbbi eljárás határozottan kevesebbe kerülend. Mivel azonban a dolog lehetősége iránt kételkedő támadtak, a bizottság észszerűnek látta szakértőket meghallgatni, kiknek véleménye oda terjedt, hogy a vállalat sikerültnek, ha minden föltételt pontosan és gondosan teljesítettek, semmi sem áll utjában. Voltak egyébiránt szakértők, kik ellenkező véleményen voltak s a nagy közönség inkább az utóbbiak részén állott.

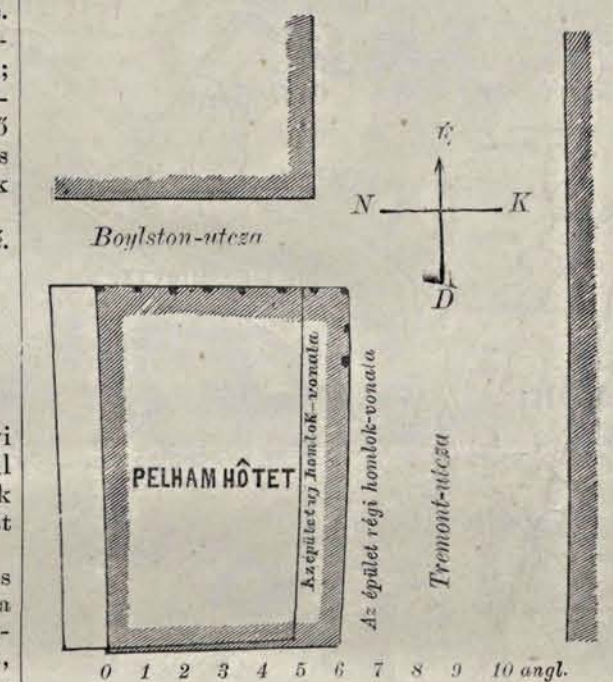
Miután a város tanácsa dr. John Dix-nel, a hótel tulajdonosával a vállalat és az előforduló eshetőségek iránt megegyeztet, annak fogantatásával Bradlee J. bostoni építész bízta meg, ez pedig Blair S. John gépészt és Leighton W. John építőmestert kérte föl e munkában segítségül.

A hótel kétféle épület s a két homlokzat 12—16 hüvelykes téglafalai faragott-kő burkolattal bírnak; a többi falak tisztán téglából építvők. Az épület oldalfalai nem képeznek derékszöveget a főhomlokzattal, de a válaszfalak 90°-n szögöt írnak le az oldal homlokzattal s e szerint a főhomlokzat falával nem egyenközűek, mely körülmény a feladatot megnehezítette. Az egész épület 5800 négyzet lábnyi területet takar. Az oldalhomlokzat, melyet 8 tömör, 12 magas gránitoszlop emel, 69 láb a főhomlokzat 96 láb, a másik két határfőfal 62 és 88 láb hosszúak. Az említett 8 oszlop közül 4-nek metszetsíkja a 4, a másik 4-é pedig 3 négyzet láb. — Megjegyzendő még, hogy az egész épület meglehetősen hanyag építés nyomait viselte, ugy hogy szűkségesnek látszott, a műveltet megkezdése előtt némely elővigyázati rendszabályokhoz nyulni, melyek fűdűzők és vas-kapcsok alkalmazásából állottak.

A pince-sort fűtési készülékek és anyagok

helyiségei, a földszintet boltok, iroda-helyiségek és lépcsőházak töltik ki, a felső 6 emelet pedig lakásokul van beosztva. Az épület egész magassága az alkalmazott szintet szintől (melynek segélyével a továbbtoztatás eszközöltetett) 96 lábát tesz; az össz-súly pedig (az ingó bútordarabok stb. kizárásával, melyek azonban a művelet alatt is bennhagyattak az épületben) 5000 tonnára számítottak. A boltok, irodák, sőt a lakások nagyobb része is az egész művelet tartama alatt használatban maradt, miután a víz- és légszusz-vezeték folytonosságáról hajlítható és nyújtható csövek alkalmazása által volt gondoskodva.

A készülődések tetemes időt vettek igénybe. Mindenekelőtt az épület részletes tervezetét vetették föl, s a követendő eljárás iránti programot és mintákat készítettek el, melyek által a művelet folyamán kicsinyben szemléltethetővé tetették. A munkálatot 1869. évi június 1-én azzal kezdték meg, hogy a pince valamennyi deszkaválaszfalait kikapcsolták s a talajföldet az alapzat talpáig kiásták. Erre az következett, hogy 14 lábnyira az épület-től, nyugotra a Boylston-utcai homlokzat, valamint az ezzel párhuzamos fal és válaszfalak irányában nehézségi gránit darabokat fektettek le. Ugyanilyenek helyeztek 4—4 lábnyi távolokban az az északi és déli válaszfalak elé, a mi 4, 18—18 keresztirányú (Travers) bíró sort képeztek, melyek mindannyian szembebe ágazva erősen megalkoztattak, hogy az őrársi súly keresztirányú dűrlése alkalmazható mindenmely üledékesnek eleje vétesék. A pillérek (Pfeiler) alatti keresztirányú szék-

lessége 6 lábát, a többieké 3 lábát, valamennyinek vastagsága 3 lábát tett ki. Azok ezek közül, melyek a pillérek alá estek, pala-lemezekkel, a többiek pedig 20" vastag, szembebe rakott téglaréteggel voltak fölül beburkolva. Minden keresztirányú 4 darab 3—3 1/4" széles és 1/2" vastag, szembebe ágazott szigoruan vízszintes vas-sín volt helyezve. A pillérek alá ezekből 8—8 jutott. A Tremont-utcai gránitfal alatti keresztirányú szék közé még meglelt deszkákra helyezték, hogy ez által a csuszás megkönnyíthessék. A legközelebbi földadat ekkor az volt, hogy az egyes falak- és pillérek a vas-hengerekre csuszathassák, a melyek közvetítésével a továbbtoztatás eszközölhető legyen. Ezen hengerek, szám szerint 904 darab, 1 1/2" átmérővel bírtak, és egy-egy hüvelyknyi távol-ságban helyezték a téglafalak alá és pedig oly módon, hogy a Boylston-utcai homlokzat irányára szigoruan függélyes irányban bíriának. Hogy ezen elhelyezés a lehető legpontosabb legyen, ez természetesen igen nagy fontosságot bírt, mivel a derékszögű felő legesélyesebb eltérés az épületet, előbbi helyzetéhez többé nem párhuzamos irányba mozdította volna. Két-két henger közé egy-egy négyzetűgű mészettel bíró keményfa-hasáb tetetett, melyek a vezetésre, valamint új hengerek behelyezésének lehetőségesítésére szolgáltak, a mint t. i. az elhelyezve volt hengerek az épület alól elé-eltűntek. A hengerek fölő ismét síneket s ezekre újra egy, palával és szemantelt szigoruan vízszintesen határolt körteget helyeztek, melynek rendeltetése volt az épület falának terhet közvetlenül viselni. Legnehezebb művelet volt a hengereket a nehézségi pillérek alá kellőképp elhelyezni; a keresztirányúkat ugyanis a pillérek alsó széle alá 8 hüvelyknyire kelle süllyeszteni, hogy a kettős sínor, hengerek és körtege számára tér

nyeressék, s e végre a pilléreket ideiglenesen előbbi támsíkjaiktól meg kelle fosztani s egyelőre csavarok segítségével mintegy a légben tartani. Ennek eszközölésére mindenekelőtt minden egyes pillért 6 függélyes s egymással csavarok által szilárdan összekapcsolt gerenda közé foglalták, mely gerendák tölgý-keresztiradakra állítottak. E keresztiradakra természetesen két oldalt a keresztiradakra ki kelle nyulniok, miután az emelő-csavarok (szám szerint 22) a keresztiraderek közé helyezve s épen annyira voltak csavarva, hogy a pilléreket eredeti helyzetükben tartották, a nélkül, hogy legkevésbé is fölemelték volna. Hogy meggyőződhessenek arról, miszerint ilyeszerű emelés csakugyan nem föltétlenül, a pillérek a szomszédos keresztiraderek föltől és alól ezentel által hozzáragasztattak, s mihelyt akár fölül, akár alul a legesélyesebb repedés észleltetett, a csavarás rögtön abbahagyattak. A keresztiraderek, ezen állapotban pontosan beágyaztattak, ászkukba csavarok segélyével erősen beszorítottak (miután a kallózás, ily körülmények közt nem volt lehetséges) a síneket és hengereket ezután bevezették, s a pillértalpak közé rétegenként 4—6 hüvelyknyi kölapokat csúsztattak és azokat szilárdan megékeltek. Ekkor az emelő csavarok eltávolítottak: s ugyanez eljárás mind a 10 pillérnél ismételtetett, a mi több ügyességel igényelt és nehezebb és veszélyesebb volt maga a továbbtoztatás eszközölése.

Hogy az épületnek földszíne alatt levő része egy egységes egészsze váljék, ugy hogy a külről alkalmazott erő a belső részekre is egyenletes mérvben hathasson, valamennyi, az észak-déli irányban futó falak hosszában, mindkét oldalukon 8"-es, négyzetűgösen ácsolt gerendák alkalmaztattak, melyek közé, csakhogy kelet-nyugati vagyis a továbbtoztatás irányában, hason-méretű gerendákat fűtettek. Mindazonáltal, nehogy ezen feszítés által a falak szétolassanak, az átellenben fekvő falak azon részét, melyek a feszítő-rudak közé estek, 6 darab 1 1/4"-es vas-pántokkal kapcsolták össze, melyeknek végei a falakon keresztűl nyulva, a túlsó oldalon csavarok és anya-csavarok által erősítették meg.

A Tremont-utcai homlokzat egész hosszában 1 láb magasságnyra a hengerek fölött egy 14"-es négyzetűgösen ácsolt gerenda volt alkalmazva, mely egész a Boylston-utcai járda alá nyult, részben falzaton, részint gerenda-állványokon nyugodott, s melynek két vége meglelt pályákon csuszhatott. A Tremont-utcai járda átellenében, a tám-falhosszában, függélyesen 3"-es deszkák támasztattak, ezekhez ismét egy 14"-es gerenda csatlakozott az épület egész hosszában; s ezen két gerenda közé alkalmaztattak a 72 (később csak 56) csavar, melyek segélyével a tolatás eszközöltetett. E csavarok 2" átmérővel 1 1/4"-es csavarmentekkel bírtak.

Aug. 20-án, pénteken, az előkészületek be voltak fejezve; tehát 2 hónap és 20 napot vettek igénybe, és e czélra 11.000 köbláb gránitkő, 3000 köbláb northriveri kő, 464 mázsa vas és 49,982 hossz-láb épületfa használtattak fel. Szombaton reggel minden készen volt, és ekkor 4—4 csavarhoz egy embert állítottak és 20 embert a főfalak hosszában osztottak el, hogy a hengereket figyelemmel kísérjék az előtűnteket újakkal pótolják, mihelyt 2 hüvelyknyi továbbmozdulás megtörtént. Egy adott jelre a csavarok mellett alkalmazott minden ember egy fél csavarfordulást eszközölt a mi által az épület 1/4 hüvelyknyivel észak felé tolatott. Az átlagos sebesség 1 hüvelyknyit tett ki 5 perc alatt, a legnagyobb sebesség pedig 1 hüvelyknyi volt 2 perc alatt. Hogy a csavarok egész hossza — 21 hüvelyk — igénybe vessék, ez 1 3/4 órai időbe került, a mikor a műveletet félbe kelle szakítani, hogy a csavarokat újra behúzhassák, s a nyert helyközöket a csavarok és támpontok közt újra kitölthessék. Az első napon egészben véve 36, a másolikon 60, a harmadikon 40 a negyedikén 24 hüvelyknyi mozdítás eszközöltetett, Augusztus 25-én, szerdán reggeli 10 órakor az egész 13 láb 10 hüvelyknyi út hátra volt hagyva. de a tényleges mozgási idő csak 13 óra és 40 perczet tett ki.

Mikor azután az egész épület kijelölt új helyén állott, valamennyi feszítő és húzó-gerenda, valamint a sínek és a hozzáférhető hengerek is eltávolítottak; a hozzá nem férhető hengerek azonban behagyattak, s csupán a farészeket pótolták portland-cement töltelékkel.

Az egész művelethez 4251 napzsám, és az anyag beszámításával 30,000 „Dollar currency“ használtattak fel.

Emeltek már fölfelől onnál nagyobb kész épület is, de ily méretekkel bíró oldálavást még nem

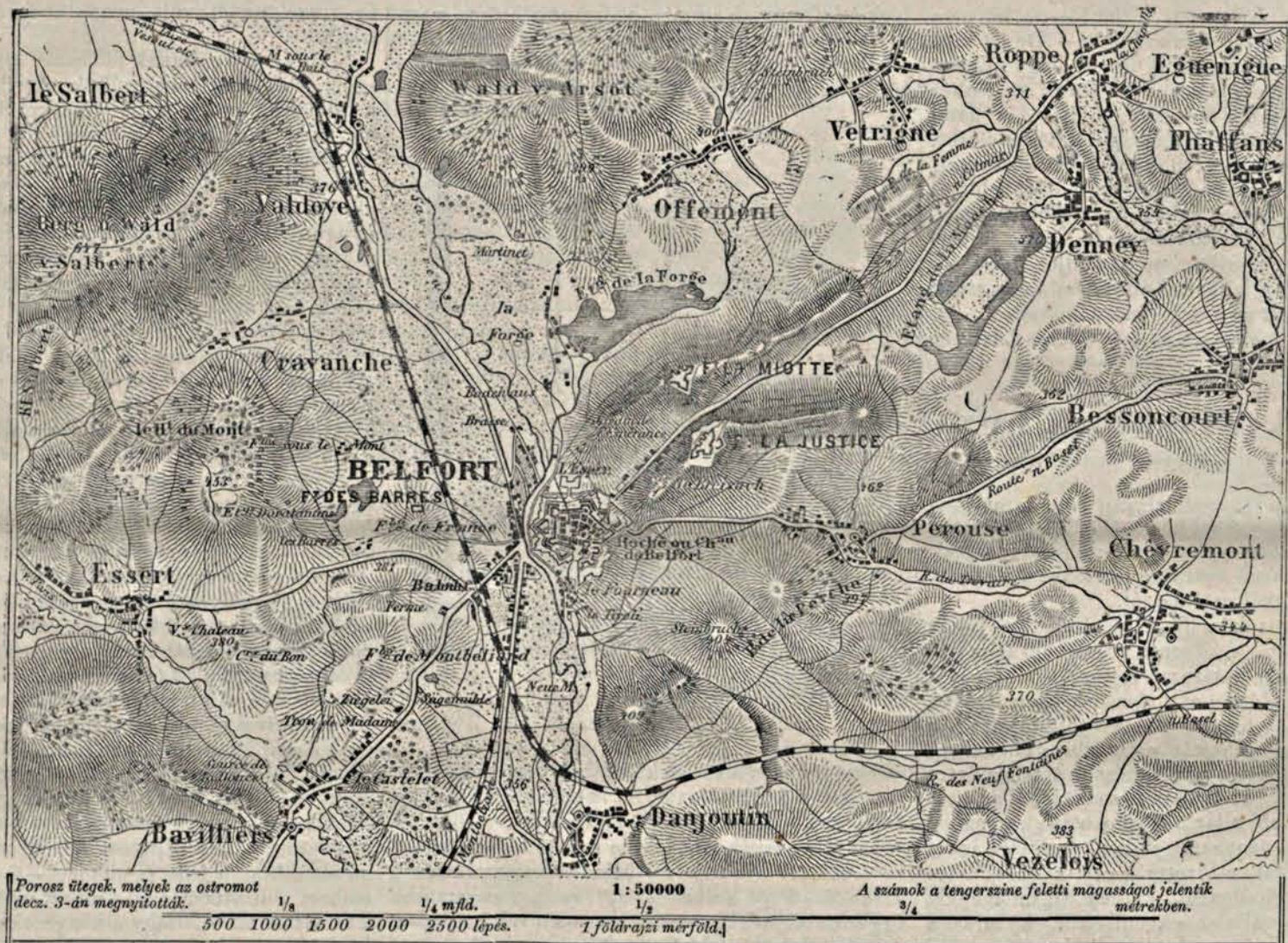
mozdítottak tova. Megjegyzendő pedig, hogy oldalvást tolni sokkal több nehézséggel jár, mint az emelés, mert ez utóbbit mindig egy és ugyanazon, már tényleg megpróbált talajon működhetni, holott a tolnál a talajról új, még ismeretlen szilárdságú és tömörségű talajrésszre történik átmenet. Ugyanazért ritkán vont magára technikai művelet oly nagy figyelmet mint az épen leírt; ezren és ezren nézték annak menetét s a siker, habár közvetlenül csak azok dícsősége, kik a munkát végrehajtották, mégis a város minden polgárának büszkeséggel tölti el kebelét.

Francia csatadal.

„Páris szent falára egy porosz se hághat,
A frank földről haza még egy porosz se tér!”

„Pas un soldat prussien n'entrera dans Paris,
Pas un soldat prussien ne sortira de France!”

Ez a refrainje egy új francia csatadalnak, mely roppant hatást tett a francia nép között, s melyet a „Marseillaise” mellett leggyakrabban hangoztatnak a mostani népiértő háborúban. Egy Poncy nevű egyszerű kőműves legény írta, a ki

Belfort és környékének térképe.

szintén katona, s ki valóságos imádás tárgya a seeregben. Addig is, míg az egész költeményt közölhetnők, adjuk itt utolsó két versszakát, magyar fordításban:

E vad sakálókra szökjünk oroszlánként,
Már is bemooskolták szent földünk szertelen!
Négyszáz ezren vannak, de négy millió mink,
Mienk hát az erő joga s a győzelem.

Szabadon élni vagy meghalni! Hazánknak
Ez, mit becsülete, üdve, mentése kér...
Páris szent falára egy porosz se hághat,
A frank földről haza még egy porosz se tér!”

Franciaországi tudósítók szerint az élethalál harcát vivő nemzetben oly gyűlölet támadt a németek ellen, hogy azt e század sem lesz képes kiirtani. A gyűlölet tárgya első sorban Vilmos király, kinek katonái oly kegyetlenségeket követnek el, mely végső ellentétlára kényszeríti az egész nemzetet. Máris zengedezik az ország egyik szélétől, a másikig Vilmos őfelségéről:

Meglásd, még fejedről, győzelmet átkozva,
Átkos koszorúdat leszágtatja néped;
S neved Bonaparte s Maratall egy sorba
Írja a történet!

Egyveleg.

** (Az élelmiszerek ára Párisban) 1870. decz.

havában és 1869. decz. havában következők voltak:

	1869-ben	1870-ben
burgonya	1 fr. — c.	20 fr. — c.
zeller, darabja	— „ 25 „	1 „ 75 „
kerekrcpa egy ki-		
logramm	— „ 20 „	1 „ 20 „
tej, egy litre	4 „ — „	10 „ — „
olaj, kilogramm	— „ 30 „	2 „ — „
friss vaj, kilogramm	6 „ — „	70 „ — „
friss tojás darabja	— „ 15 „	2 „ — „
marhafaggyu	1 „ 30 „	4 „ — „
lőfaggyu	1 „ — „	6 „ — „
tengeri nyul	3 „ — „	30 „ — „
galamb	1 „ 50 „	35 „ — „
tyuk	6 „ — „	55 „ — „
kacsa	7 „ — „	80 „ — „
fajd	10 „ — „	90 „ — „

** (Párisi hírlapok.) Párisban az ostrom óta 49 új hírlap jelent meg; ezek közül ugyan már több megszűnt, de azért, a régieket is oda számítva, legalább 60 napilapot adnak ki, melyek természetesen különféle papírra nyomtatvák; némelyek oly papíron jelennek meg, mely eredetileg

ezélja csak az, hogy a francia foglyok elűzzék vele a fogság unalmait.

** (Gr Randon tábornagy.) Genfben közelebb hunyt el III. Napoleon egykori hadügyminisztere, az ezélt 10 évvel sokszor emlegetett Randon tábornok. 1795 márcz. 25-én Grenobleban született, részt vett I. Napoleon 1812—1814-diki hadjárataiban, a Bourbonok alatt kegyvesztetté lőn, s mint ezredes csak Lajos Fülöp küldé 1838-ban Algírba, hol igen kitüntette magát. Napoleon Lajos 1851-ben hadügyminiszterre tette, később azonban ismét Algírba ment, hogy a kablok legyőzését bevégezze. Tábornagygyá 1856-ban, s hadügyért másodikban 1859-ben lett.

** (Az új spanyol király életrendje.) Amadeo spanyol király a mint beköltözött a királyi palotába, az ezélt álló ágyukat és örsöget elparancsolta, csak 50 embert tartván vissza. Amadeo korán szokott fölkelni, s a megérkezése után való reggel már 7 órakor reggelit kért; a főudvarmester megzavarodva mondá, hogy azt gondolták, miként a király a honi szokás szerint csak 11 és 12 óra közt fog reggelizni, tehát még tízet sem raktak, — mire Amadeo hadsegédével elment Párisba, azaz: csak a Páris városról nevezett hotelbe s ott reggelizett. A királyi asztalra azélt 24 tál

Melléklet a Vasárnapi Ujság 5-ik számához 1871. jan. 29.

T Á R H Á Z.

A magyar hírlapirodalom 1871-ben.

I. Politikai napilapok.

Pesti Napló. Főszerkesztő b. Kemény Zsigmond; felelős szerk. Urváry Lajos; kiadó-tulajd. az „Athenaeum” irodalmi és nyomdai részvénytársulat. XXII. évfolyam. (Reggeli és esti kiadás.) Ára egész évre 22 ft.

Kolozsvári Közlöny. (Kolozsvár.) Szerk. és tulajd. Sándor József. XVI. évfolyam. Ára 10 ft.

Alföldi. (Arad.) Szerk. a kiadó felelőssége alatt. Lap-tulajd. és kiadó Bettelheim Vilmos. XI. évfolyam. Ára helyben 12, postán 14 ft.

A Hon. Szerk. Jókai Mór; kiadja az „Athenaeum.” IX. évfolyam. (Reggeli és esti kiadás.) Ára 22 ft.

Budapesti Közlöny. Hivatalos lap. Szerk. Salamon Ferencz. V. évfolyam. Ára 18 ft helyben, postán küldve 20 ft.

Magyar Ujság. Kiadó-tulajd. Csányi Sándor. Szerk. Helfy Ignác. V. évfolyam. Ára 20 ft.

Magyar Polgár. (Kolozsvár.) Szerk. és tulajd. K. Papp Miklós. V. évf. Ára 16 ft.

Magyar Állam. Szerk. b. Jósika Kálmán; kiadó-tulajdonosok Török János és Lonkay Antal. IV. évfolyam. Ára 18 ft.

Ellenőr. Szerk. és tulajd. Csernátony Lajos. III. évfolyam. Ára 20 ft.

Szabad Egyház. Szerk. Prileszky Tádé és Hatala Péter; tulajd. a lap kiadó társulata. III. évfolyam. Ára 20 ft.

Reform. Szerk. Rákosi Jenő; kiadó-tulajd. Ráth Mór. II. évfolyam. Ára 20 ft.

Gyors-Posta. Szerk. Áldor Imre; kiadó-tulajd. Heckenast Gusztáv. I. évfolyam. Ára 12 ft.

Kelet. (Kolozsvár.) Szerk. Szász Béla; kiadó-tulajd. Stein János. I. évfolyam. Ára 12 ft.

Összesen = 13.

II. Politikai hetilapok.

Politikai Újdonságok. Szerk. Nagy Miklós. Kiadó-tulajd. Heckenast Gusztáv. XVII. évfolyam. Ára egész évre 5 ft.

Győri Közlöny. (Győr.) Szerk. és kiadó Merzich József. XV. évfolyam. Megjelenik hetenként 2-szer. Ára 8 ft.

Szegedi Híradó. (Szeged.) Szerk. Nagy Sándor, kiadja Burger Zsigmond. XIII. évfolyam. Megjelenik hetenként 3-szor. Ára 8 ft.

Bihar. (Nagy-Vár.) Szerk. Juhász Gyula, tulajd. Hollós Lajos. VII. évfolyam. Megjelenik hetenként 2-szer. Ára 10 ft.

Eger. (Eger.) Szerk. és kiadó Vida József. IX. évfolyam. Ára 5 ft.

Máramaros. (Máramaros-Sziget.) Szerk. Szilágyi István, kiadó Dávidovich A. VII. évfolyam. Ára 6 ft.

Magyar Néplap. Szerk. Pászthy Zsigmond, kiadja Vodaner F. VI. évfolyam. Megjelenik hetenként 2-szer, a „Mulattató” című társulapja hetenként egyszer. Ára 5 ft. 20 kr.

Somogy. (Nagy-Kanizsa.) Szerk. és tulajd. Roboz István. VI. évfolyam. Ára 5 ft.

Pécsi Lapok. (Pécs.) Tulajd. Bánffy Simon, felelős kiadó ifj. Madarász Endre. V. évfolyam. Megjelenik hetenként 2-szer. Ára 7 ft.

Heti Posta. Szerk. Kazár Emil, kiadó tulajd. az „Athenaeum.” V. évfolyam. Ára 4 ft.

Igazmondó. Szerk. és tulajd. Jókai Mór. V. évfolyam. Ára 4 ft.

Alföldi Hírlap. (Debreczen.) Szerk. és kiadja Telegi László. Új folyam. V. évf. Megjelenik hetenként 3-szor. Ára helyben 7 ft 20 kr., vidékre 9 ft.

Ung. (Ungvár.) Szerk. és tulajd. Bánóczy Ferencz. V. évfolyam. Ára 6 ft.

Nép Szava. Főszerk. és kiadó-tulajd. Mészáros Károly, szerk. Mészáros-Hevessy Antonia. IV. évfolyam. Ára 6 ft.

Hirmondó. Szerk. és tulajd. Komócsy József. IV. évfolyam. Megjelenik hetenként 2-szer. Ára 4 ft.

Nagyvárad. Szerk. Sipos Árpád, kiadó-tulajd. Gyalokay Lajos. IV. évfolyam. Megjelenik hetenként 2-szer. Ára helyben 8, postán 10 ft.

* Az egyes szakokban a lapok keletkezési idejök szerint vannak sorozva.

Székelly Hírlap. (Maros-Vásárhely.) Szerk. Horváth Gáspár. III. évfolyam. Megjelenik hetenként 2-szer. Ára 4 ft.

Debreczen. (Debreczen.) Szerk. és tulajd. Oláh Károly. III. évfolyam. Megjelenik hetenként 5-szor. Ára 10 ft.

Békes. (Gyula.) Kiadó-tulajd. és szerk. Hájosy Ottó. III. évfolyam. Ára 4 ft.

Szabad Magyarország. Szerk. Bényei István. II. évfolyam. Ára 4 ft.

Szigeti Közlöny. (Máramaros-Sziget.) Szerk. Jakab Péter. II. évfolyam. Ára 6 ft.

Népszav. (Eger.) Szerk. és tulajd. Luga László. II. évfolyam. Megjelenik minden 10-dik napon. Ára 2 ft.

Káskai Heti Krónikája. Szerk. Kecskeméthy Aurel, kiadja a Deutsch-féle könyvnyomda és kiadó társulat. II. évfolyam. Ára 6 ft. A „Magyarország és a nagyvilág” mellett 4 ft.

Szabadság mint a Népszav. Szerk. Tóvölgyi Titusz, kiadja Grösser, Kornis és társa. I. évfolyam. Ára 4 ft.

Nemere. (Brassó.) Szerk. és kiadó-tulajd. Kenyeres Adolf. I. évfolyam. Megjelenik hetenként 2-szer. Ára 6 ft.

Ország-Világ. (Politikai rész.) Szerk. és kiadó Vértessy Arnold; kiadó és főszerk. Csukásy József. I. évfolyam. Ára 12 ft.

Összesen = 26.

III. Vegyes tartalmú képes hetilapok.

Vasárnapi Ujság. Szerk. Nagy Miklós, kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. XVIII. évfolyam. Ára 6 ft. A Politikai Újdonságokkal együtt 10 ft.

Hazánk s a Külföld. Szerk. Kazár Emil, szerk. társ Szokoly Viktor, kiadja az „Athenaeum” társaság. VII. évfolyam. Ára 6 ft.

Magyarország és a Nagyvilág. Szerk. Ágai Adolf, kiadó a Deutsch-féle könyvny. társ. VII. évfolyam. Ára 8 ft.

Képes Világ. Szerk. Kiss József, kiadja a Deutsch-féle könyvny. társ. VI. évfolyam. Ára 6 ft.

Ország-Világ. Szerk. Vértessy Arnold, kiadó Csukásy József. I. évfolyam. Ára 8 ft.

Magyar Phönix. Szerk. Vahot Imre, kiadó Zombory Gusztáv. I. évfolyam. Ára 8 ft.

Összesen = 6.

IV. Egyházi és iskolai lapok.

Katolikus Néplap. Szerk. Füssy Tamás, kiadja a Szent-István társulat. XXIV. évfolyam. Ára helyben 2 ft 62 kr., vidékre 3 ft. 40 kr.

Religió. Szerk. Cselka Nándor. XXIII. évfolyam. Megjelenik hetenként 2-szer. Ára vidékre 10 ft 50 kr., helyben 9 ft 80 kr.

Tanodai Lapok. Szerk. és kiadó Lonkay Ant. XVI. évfolyam. Ára 4 ft.

Protestáns Egyházi és Iskolai Lap. Szerk. és kiadó dr. Ballagi Mór. XIV. évfolyam. Ára 8 ft.

Israelita Közlöny. VIII. évfolyam. Megjelenik havonként 2-szer mint az „Ungarisch-Jüdische Wochenschrift” melléklapja.

Kalauz. (Pécs.) Szerk. és kiadó Szauter Antal. VII. évfolyam. Ára 5 ft.

Népevelők Lapja. Szerk. és tulajd. dr. Márki József VI. évfolyam. Ára 4 ft.

Egyházi és Iskolai Hetilap. (Károly-Fehérvár.) Szerk. és kiadó Éltés Károly. V. évfolyam. Ára 4 ft.

Néptanoda. A pécsi tanító-egylet közlönye. (Pécs.) Szerk. Salamon József. IV. évfolyam. Megjelen minden hó 1-jén és 15-én; aug. és szept. hónapokban szünetel. Ára 2 ft.

Néptanító Lapja. (Buda.) Szerk. Mayer Miksa; kiadja a vallás- és közoktatásiügyi magyar kir. miniszterium. IV. évfolyam. Ára 3 ft.

Egyházmegyei Közlöny. (Eger.) Szerk. Debreczeni János. III. évfolyam. Megjelen havonként egyszer. Előf. ára 2 ft.

Remény. (Győr.) Szerk. Schemiz Károly. III. évfolyam. Megjelen minden hó végén. Ára 1 ft 30 kr.

Népiszkolai Lapok. (Szatmár.) Szerk. és tulajd. dr. Zaffery Károly. II. évfolyam. Ára 4 ft.

Kis Ujság. Szerk. és tulajd. Dolnai Gyula. II. évfolyam. Ára 4 ft.

Néptanoda. (Maros-Vásárhely.) Szerk. és tulajd. Veszely Károly. II. évfolyam. Megjelen minden hóban 2-szer. Ára 1 ft.

Zalai Tanközlöny. A zalamegyei tanító-egylet közlönye (Nagy-Kanizsa). Szerk. Bója Gergely. II. évfolyam. Ára 4 ft.

Koszu. (Nagy-Szombat.) Érs. főgymn. önképző Pázmány-kör irodalmi közlönye. II. évfolyam. Ára 1 ft.

Bimbófüzér. (Sopron.) Kiadja a soproni ev. Lyceum „Deakkuti vármegye” testülete. Főszerk. Sass János, segéd-szerk. Donner Lajos. VII. évfolyam. (I—V. évfolyama kéziratban jelent meg). Ára 1 ft 50 kr.

Ifjúsági Közlöny. A szigeti lyceumi „Magyar irodalmi önképző társulat” közlönye. (Máramaros-Sziget.) Szerk. Dobay Sándor és Tóth József. I. évfolyam. Megjelen havonként 2-szer. Ára 3 ft 20 kr.

Erdélyi Protestáns Közlöny. (Kolozsvár.) Szerk. Szász Gerő, főszerk. Szász Domokos. I. évfolyam. Ára 6 ft.

Összesen = 20.

V. Szépirodalmi és divatlapok.

Nefelejts. Szerk. és kiadó-tulajd. Friebisz Ferencz, társtulajd. Bulyovszky Gyula. XIII. évfolyam. Ára 12 ft.

Családi Kör. Szerk. és kiadó Emilia. XII. évfolyam. Ára 12 ft.

Pesti Hölgydivatlap. Kiadó tulajd. és szerk. Király János, főszerk. Komócsy József. XII. évfolyam. Megjelen havonként 2-szer. Ára 8 ft.

Fővárosi Lapok. Tulajd. Tóth Kálmán. Szerk. Vadnai Károly. Megjelen het. 6-szor. VIII. évfolyam. Ára 14 ft.

Magyar Bazar. Szerk. Szabó Richard, kiadó az „Athenaeum.” VI. évfolyam. Megjelen hav. 2-szer. Ára 8 ft.

A Divat. Szerk. Wohl Stephanie és Wohl Janka, kiadja a Deutsch-féle nyomdai részvénytársaság. VI. évfolyam. Megjelen havonként 2-szer. Ára 8 ft.

Szépirodalmi Közlöny. Szerk. Benedek Aladár, főszerk. Endrődi Sándor, kiadó Fekete Bernát. II. évfolyam. Ára 10 ft.

Függelő. Szerk. Szana Tamás, kiadó Aigner Lajos. I. évfolyam. Megjelen havonként 4-szer. Ára 8 ft.

Erdély. (Maros-Vásárhely.) Szerk. Tolnai Lajos, kiadó-tulajd. Imreh Sándor. I. évfolyam. Ára 6 ft.

Összesen = 9.

VI. Humoriztikus lapok.

Üstökös. Tulajd. és szerk. Jókai Mór. XIV. évfolyam. Ára 6 ft.

Bolond Miska. Szerk. Tóth Kálmán, kiadja az Athenaeum. XII. évfolyam. Ára 6 ft.

Ludas Matyi. Szerk. és kiadó-tulajd. Mészáros Károly. V. évfolyam. Ára 6 ft.

Borszem Jankó. Szerk. és tulajd. Csicséri Bors. (dr. Agai Adolf.) IV. évfolyam. Ára 6 ft.

Lámpás. Politikus gúnyos hetilap. Szerk. és kiadja Szini Károly. III. évfolyam. Ára 4 ft.

Darász. (Szeged.) Szerk. Lévy Ferencz. III. évfolyam. Ára 5 ft.

Összesen = 6.

VII. Szaklapok.

Gazdasági Lapok. Szerk. Kozmics László vezérlete mellett Morócz István, kiadó az országos gazdasági egyesület. XXIII. évfolyam. Ára 10 ft.

Vadász és Verseny. Szerk. Keve József, szerk. társ Sárkányi Ján. Fer., kiadó az „Athenaeum.” XV. évfolyam. Megjelen havonként 3-szor. Ára 10 ft.

Orvosi Hetilap. Szerk. és kiadó-tulajd. Markusovszky Lajos. XV. évfolyam. Ára helyben 9 ft., vidékre 10 ft. Melléklapjai: a „Szemészet” és „Közegészség és törvényszéki orvostan.”

Törvényszéki Csornok. Szerk. és kiadó Szokoly István. XIII. évfolyam. Ára 8 ft.

Gyógyászat. (Buda.) Szerk. és tulajd. dr. Poór Imre. XI. évfolyam. „Államorvos” felhavi mellékappal. Ára Pesten 9 ft., vidékre 10 ft.

Zenészeki Lapok. Szerk. id. Ábrányi Kornél, kiadó-tulajd. a magyar daléregyesület. XI. évfolyam. Ára Pesten 10 ft., vidékre 10 ft. 50 kr.

Gyógyszerészeti Hetilap. Szerk. és tulajd. Schédy Sándor. X. évfolyam. Ára 10 frt.

Gyorsírószaki Lapok. Szerk. Szombathy Ignác, kiadó a budapesti Gabelsberger gyorsíró társulat. VIII. évfolyam. Megjelen havonként 2-szer. Ára 4 frt.

Korlétsz-gazda. Szerk. és kiadó Girókuti P. Ferenc. VII. évfolyam. Ára 6 frt.

Egészségi Tanácsadó. Szerk. és tulajd. dr. Pethe Zsigmond. VI. évfolyam. Megjelen hav. 2-szer. Ára 4 frt.

Jogtudományi Közöny. Szerk. dr. Dárday Sándor, kiadó Heckenast. VI. évfolyam. Megjelen a „Curia Határozatok” mellékkel hetenként 1-szer. Ára 6 frt.

Hasonszenvi Lapok. Szerk. dr. Balogh Tihamér, kiadó a magyar hasonszenvi orv. egy. VI. évfolyam. Megjelen havonként 2-szer. Ára 6 frt.

Posta-Közöny. Szerk. és kiadó Joanoich György. V. évfolyam. Ára 6 frt.

Rendelőnyek a magyar postahivatalok számára. Kibocsátja a magyar kereskedelmi minisztérium. V. évfolyam. Ára 2 frt.

A Honvéd. Szerk. és kiadó egy honvéd-tiszti társulat. V. évfolyam. „Képes harci világ” mellékkel hetenként 6 frt.

Bányászati és Kohászati Lapok. (Buda.) Szerk. és kiadó-tulajd. Pech Antal. IV. évfolyam. Megjelen havonként 2-szer. Ára 6 frt.

Magyar Fortuna. Tözsde és sorsjegylap. Szerk. Feleki József, kiadó Fischer M. L. IV. évfolyam. Megjelen minden húsz ut. Ára 2 frt.

Természet. Szerk. és kiadó Berecz Antal. III. évfolyam. Megjelen havonként 2-szer. Ára 4 frt.

Archaeologiai Értesítő. A m. tud. akadémia archaeologiai bizottságának közlönye. Szerk. dr. Römer Flóris. IV. évfolyam. Ára 20 ives kötetnek 3 frt.

Typographia. Szerk. Sauervein Géza. Az önképző egyet. tulajdona. III. évfolyam. Megjelen hav. 3-szor. Ára helyben 2 frt 40 kr. vidékre 3 frt.

Erdélyi Gazda. (Kolozsvár.) Az erdélyi gazdasági egyet. közlönye. Szerk. Szabó Sámuel. III. évfolyam. Megjelen minden hónap közepén és végén. Ára egyleti tagoknak 2 frt, nem tagoknak 4 frt.

Katonai Közöny. Szerk. Kápolnai István, kiadó az „Athenaeum”. III. évfolyam. Ára 4 frt.

Közéleti Értesítő. (Vác.) Szerk. Forster József, kiadó Spitzner Miksa. III. Ára 4 frt.

A Szinpad. Tulajd. Lenhardt E. színházi ügynöksége, id. fel. szerk. Lenhardt E. III. évfolyam. Ára 4 frt.

Thémis. Szerk. dr. Siegmund Vilmos, kiadó Rudnyánszky A. II. évfolyam. Ára 8 frt.

Közeljáró Lap. Szerk. Kólos Lajos, kiadó-tulajd. Jahn Lajos. II. évfolyam. Ára 5 frt.

Központi Vasúti és Közlekedési Közöny. Egyszerűsített kereskedelmi, ipar- és biztositási lap. Szerk. Tettau Lázár, kiadó Tettau József. II. évfolyam. Ára 8 frt.

Községi Jegyzők Közönye. Szerk. és kiadó Kiss (Ilméri) István. I. évfolyam. Ára 6 frt.

Szinlapok. Szerk. Vajda Viktor, kiadó Noséda Gyula. I. évfolyam. Megjelen hetenként 6-szor. Ára 12 frt. — (Jan. közepén megszünt.)

Nők Lapja. Szerk. B. Egloffstein Amália, főkunkatárs Illésy Györgyné. I. évfolyam. Ára (11 óra) 5 frt 50 kr.

Összesen = 30.

VIII. Vidéki lapok (nem politikai vagy szak-tartalommal).

Zala - Somogyi Közöny. (Nagy - Kanizsa.) Szerk. és kiadó Wajdits József, segédszerk. Bátorfi Lajos. X. évfolyam. Ára 6 frt.

Borsod. (Miskolci Értesítő.) Szerk. és kiadó Rác Ádám. V. évfolyam. Ára 4 frt.

Vas megyei Lapok. (Szombathely.) Szerk. és kiadó Balogh Gyula, kiadó és segédszerk. Karits Lajos. V. évfolyam. Ára 5 frt.

Jász-Kunság. (Jászberény.) Szerk. Pásztor Ferenc, kiadó Bittermann Ede. IV. évfolyam. Ára 4 frt.

Kecskeméti Lapok. (Kecskemét.) Szerk. Horvát János, kiadó a „Kecskeméti Lapok” részvénytársulata. IV. évfolyam. Ára 5 frt.

Békésmegyei Értesítő. (Gyula.) Szerk. és kiadó Greiner Antal. III. évfolyam. Ára 5 frt.

Vásárhelyi Közöny. (Hódméző-Vásárhely.) Szerk. Abrai Károly, kiadó Vörös S. és társa. III. évfolyam. Ára 4 frt.

Szamos. (Szatmár - Németi.) Szerk. Jeney György, szerk. társ kiadó Bihari Péter. III. évfolyam. Ára 4 frt.

Tiszavidek. (Debrecen.) Szerk. Báthly Imre,

kiadó-tulajd. ifj. Csáthy Károly. V. új folyam. Ára 6 frt. (1868-ban „Nyír” címet viselt.)

Gömöri Lapok. (Rozsnyó.) Szerk. és kiadó-tulajd. Góthárd Endre. III. évfolyam. Ára 5 frt. 60 kr.

Pécsi Közöny. (Pécs.) Szerk. és kiadó Ramazetter Károly. II. évfolyam. Ára 4 frt.

A Tisza. (M.-Szeged.) Szerk. Dobay János, tulajd. Szöllősy Sándor. II. évfolyam. Ára 6 frt.

Zemplén. (S.-a.-Ujhely.) Szerk. és kiadó-tulajd. Borúth Elemér, kiadó és segédszerk. József, szerkesztőtárs ifj. Farkas Lajos. II. évfolyam. Ára 6 frt.

Maros. (Makó.) Szerk. Szöl Ákos, kiadó Sár-tory István. II. évfolyam. Ára 4 frt.

Vác. (Vác.) Szerk. és kiadó-tulajd. Éliássy Gyula. II. évfolyam. Ára 3 frt. (I. évi folyamán „Váci Lapok” cím alatt jelent meg.)

Sopron. (Sopron.) Szerk. és kiadó - tulajd. Csündes Ferenc, segédszerk. Vargyas Endre, főkunkatárs Ballagi Károly. I. évfolyam. Ára 6 frt.

Bácska. (Szabadka.) Szerk. Radits György, főkunkatárs Hoós György. I. évfolyam. Ára 4 frt.

Nyitrai Lapok. (Nyitra.) Szerk. és kiadó-tulajd. Mérey Ottó. I. évfolyam. Ára 6 frt.

Összesen = 18.

IX. Hírdetési lapok.

Debreczen-Nagyvárad Értesítő. (Debreczen.) Kiadó-szerk. Balla Károly. XXIX. évfolyam. Ára helyben 5 frt, vidéken 6 frt.

Erdélyi Hivatalos Értesítő. (Kolozsvár.) Szerk. és kiadó Gáman Zsigmond. X. évfolyam. Megjelenik hetenként 3-szor. Ára 5 frt.

Szepesi Értesítő. Zipszer Anzeiger. Spisky Oznamovat. (Lőcső.) Szerk. és kiadó Seeliger Károly. IX. évfolyam. Ára 4 frt.

Nógrád megyei Hivatalos Hírlő. (B.-Gyarmat.) Kezelője Krudy Bertalan. IX. évfolyam.

Közértesítő. (Buda.) Hivatalos rendeletek és hírdetések közlönye. Szerk. és tulajd. Bauszner József. IV. évfolyam. Ára 4 frt.

Társulati Értesítő. (Kaloosa.) Kiadó Kubinszky Mihály. IV. évfolyam. Megjelen havonként 2 ives. Ára 1 frt.

Összesen = 6.

X. Folyóiratok.

Erdészeti Lapok. (Solmeze.) Az orsz. erdészeti egyet. közlönye. Szerk. és kiadó Wagner Károly, főkunkatárs Diwald Adolf. X. évfolyam. Megjelen. 1-szer. Ára 5 frt.

Magyar Sion. (Esztergom.) Szerk. Frank Vilmos és Zádori János. VIII. évfolyam. Megjelen. hav. füzetekben. Ára 3 frt.

A Magyar Tudományos Akadémia Értesítője. Kiadó a m. tud. akadémia. Szerk. a főkunkat. V. évfolyam.

Az országos Erdészeti Egyesület Közleményei. Szerk. Bedő Albert. V. évfolyam. Az egyleti tagok kapják ingyen.

Századok. A magyar történelmi társulat közlönye. Szerk. Thaly Kálmán. V. évfolyam. Évenként 10 füzet. Ára nem tagoknak 6 frt, társulat tagjai tagdíj (5 frt.) fejében kapják.

Szépirodalmi Csarnok. Regény - folyóirat. Szerk. és kiadó Friebeisz Ferenc. IV. évfolyam. Megjelen havonként 2-szer. Ára 6 frt.

Az Országos Központok Tanácsának Közönye. (Buda.) Szerk. Szamosi János. IV. évfolyam. Megjelen havonként 1-szer. — „Középtanodai rendele-tek tára” cz. mellékkel. Ára nem tagok szá-mára 3 frt. A tagok tagdíj fejében kapják.

A Magyar Művelődési Közöny. Szerk. Ambrozovics Béla, szerkesztőtárs Ney Béla. III. évfolyam. Évenként 6 füzet. Ára 8 frt, a tagok tagdíj (5 frt.) fejében kapják.

Borsodai Füzetek. Szerk. és kiadó Somssich Pál és dr. Entz Ferenc. III. évfolyam. Megjelen havonként egyszer. Ára 3 frt.

Természettudományi Közöny. Szerk. Szily Kálmán, kiadó a m. természettudományi társulat. III. évfolyam. Havonk. 1-szer. Ára nem tagok részére 5 frt, tagok tagdíj (5 frt.) fejében kapják.

Protestáns Tudományos Szemle. Szerk. és tulajd. dr. Ballagi Mór. III. évfolyam. Megjelen havonk. 2-szer mint a „Protest. Egyh. és isk.lap” melléklete.

Havi Szemle. Egyházi lapok. (Nagy - Szombathely.) Szerk. Bodnár Zsigmond. III. évfolyam. Ára 5 frt.

Csanád. Egyházmegyei közöny. (Temesvár.) Szerk. és kiadó dr. III. évfolyam. Megjelen havonként egyszer. Ára 2 frt.

Magyar Protestáns egyházi és iskolai Függlő.

(Debreczen.) Szerk. és kiadó Révész Imre. II. évfolyam. Megj. füzetekben. Ára nem tagoknak 3 frt, a tagok ingyen kapják. (1870. június végeig mint hetilap jelent meg.)

Új Regélő. Regény és beszéltár. Szerk. Beniczky Irma, kiadó Heckenast G. II. évfolyam. Megjelen minden hó 15-én és 30-án. Ára 6 frt.

Haladás. Az országos köznevelési egyesület közlönye. Szerk. Schwarcz Gyula. II. évfolyam. Megjelen havonként egyszer. Ára 4 frt. (Az első évfolyam „Az országos Köznevelési Egyesület havi közlönye” címmel jelent meg.)

Magyar Gyorsíró. Szerk. Vándory Gusztáv. kiadó Könyv Manó II. évfolyam. Megjelen minden hó 1-én. Ára 4 frt.

Új Nemzedék. Az országgyűlési ifjúság közlönye. Szerk. György Endre. II. évfolyam. 6 füzet előf. ára 3 frt. egy füzet 60 kr.

Magyar Ifjúság Lapja. (Nagy - Kanizsa.) Szerk. Hoffmann Mór, kiadó Fischel Fülöp. II. évf. Megjelen havonként egyszer. Ára 3 frt.

Közvélemény. (Röpviek.) Kiadó Hiador. II. évfolyam. Egy füzet ára 30 kr.

Missiói Lapok. (Sárospatak.) Szerk. és kiadó Czelder Márton. II. évfolyam. Megjelen minden egy vagy két hóban. Ára 5 frt.

Fröbel. Neveléstud. szaklap. A „budapesti Fröbel-nő-egylet” közlönye. Szerk. Szabó Endre és Rill József. I. évfolyam. Megjelenik havonként egyszer. Ára 2 frt.

Összesen = 23.

XI. Vegyes melléklapok.

Mulattató. Megjelen hetenként egyszer mint a „Magyar Néplap” melléklapja.

Szemészet és Középszéki és Törvényszéki Orvostan. Az „Orvosi Hetilap” havi mellékletei.

Államörvös. A „Gyógyászat” havi melléklete.

Curia Határozatok. A „Jogtudományi Közöny” heti melléklapja.

Képes Harci Világ. A „Honvéd” heti melléklapja.

Középtanodai Rendeletek Tára. Az „Országos középtanodai tanáregylet Közönye”-nek havi melléklapja.

Összesen = 7.

1870-ben megszűnt lapok és folyóiratok: 1. Esti Lap. 2. Pesti Hetilap. 3. A Nép Zászlója. 4. Községek Ujsága. 5. A Nép. 6. Ifjúság Lapja. 7. Magyar Zsidó. 8. Tanulók Közönye. 9. Új Világ. 10. Revisio. 11. Kőrös Ferkó. 12. Papagáj. 13. Nemzeti Férfitársulat. 14. Magyar Jegyző. 15. Közgazdasági Hetilap. 16. Tiszavideki Ujság. 17. Nyíri Közöny. 18. Hegyalja. 19. Zempléni Értesítő. 20. Budapesti Kalauz. 21. Gazdasági Közöny. 22. Alapnevelők és Szülők Lapja. 23. Magyar Könyvészet. 24. Minerva. 25. Jogtudományi Szemle.

Megszűnt összesen = 25 hirlap és folyóirat.

1870 folytán és 1871 elején lekeletett lapok és folyóiratok: 1. Gyors-Posta. 2. Kelet. 3. Szabad-ság mint a Népszázaló. 4. Nemere. 5. Ország-Világ (Politikai) 6. Kákai Heti Krónikája. 7. Magyar Phönix. 8. Ország-Világ. 9. Bimbófűzér. 10. Kis Ujság. 11. Népiszkola. 12. Zalai Tan-közöny. 13. Ifjúsági Közöny. 14. Koszoru. 15. Szépirodalmi Közöny. 16. Figyelő. 17. Erdély. 18. Községi Jegyzők Közönye. 19. Szinlapok. 20. Themis. 21. Közenedési Lap. 22. Központi Vasúti és Közlekedési Közöny. 23. Sopron. 24. Bácska. 25. Zemplén. 26. Vác. 27. Nyitrai Lapok. 28. Haladás. 29. Magyar Gyorsíró. 30. Új-Nemzedék. 31. Közvélemény. 32. Erdélyi Protes-táns Közöny. 33. Képes Harci Világ. 34. Közép-tanodai Rendeletek Tára. 35. Maros. 36. Fröbel. 37. Nők Lapja.

Összesen = 37 hirlap és folyóirat keletkezett mult évi hirlapkimutatásunk óta.

Összevont átnézet 1780-tól maig.

A magyar hirlapirodalom 1780. jan. 1-jén Ráth Mátyás „Magyar Hirmondó”-jával vette kezdetét, mely *Pozsonyban* Patkó Ferenc nyomdájában hetenként kétszer kis 8-adért 318 elő-füzetőnek. Ezen hirlap 1786 végén ugyanott megszünt. A francia forradalom és a napoleoni háborúk ideje alatt Bécsbe, mint a birodalom és kormányzat központjába vándoroltak a szerkesztők s ott írták saját maguk lapjaikat, keveset gon-

dolva hazánk akkor pangásban szülő közügyeivel. A jelen század első évében csak két rendes hirlap-punk volt: a „Magyar Kurir” és „Magyar Hirmondó”, mindkettő Bécsben adott ki. Posten 1806. jul. 2-án indult meg az első magyar hirlap „Hazai Tudósítások” címmel és Kultúr István szerkesztése alatt Trattner nyomdájában. Még 1830-ban is csak három politikai és hét nem politikai lap vagy folyóirat jelent meg magyar nyelven. 1840 elején már összesen 26 magyar lap volt hazánkban, ezek közt öt volt politikai; 1847-ben pedig 33 hirlap és folyóirat volt, melyek közt hat politikai; 1848 és 49-ben összesen 80 féle magyar hirlap jelent meg a testvérházban, fele politikai tartalommal. 1848. év márc. 17-én alakult a Pesti Hirlap napilappá, s ez volt az első magyar politikai napilap.

1850 elején ismét csak 3 politikai és 6 vegyes tartalmu, össz. 9 lap adott ki magyar nyelven.

1854. márc. 5-dikén, mikor a „Vasárnapi Ujság” megindult, ezzel együtt 20 magyar hirlap és folyóirat jelent meg magyar nyelven a testvérházban u. m. 2 politikai napilap: Pesti Napló és a Budapesti Hirlap; 3 szépirodalmi tartalommal: Hölgyfutár (napilap), Divatcsarnok (6-sz. egy hóban) és Családi Lapok (Katholikus Néplap); 1 egyházi lap: Religio; 3 szociális lap: Debreczen-Nagyvárad Értesítő, Aradi Hírdetmény, és a Miskolci Megyei Közöny; 7 folyóirat: Magyar Akadémiai Értesítő, Új Magyar Múzeum, Magyar- és Erdélyországi Képekben, Falusi Esték, Magyar nők Házai könyvtára, Ifjúság Lapja és a Birodalmi Kormánylap.

1861 elején már 6 politikai napilap, 5 hetilap és 41 vegyes tartalmu hirlap és folyóirat jelent meg, még pedig 42 Budapestben, 10 vidéken. Összesen 52.

1870 elején politikai napilap volt 10, hetilap 28, vegyes tartalmu hirlap és folyóirat 108, még pedig 96 Budapestben, 50 vidéken; összesen 146.

1871. elején megjelent politikai napilap 13, hetilap 26, vegyes tartalmu hirlap és folyóirat 125, összesen 164. Ezek közül 99 Budapestben, 65 vidéken jelenik meg 35 városban, u. m.: Aradon 1, Balassagyarmaton 1, Brassóban 1, Debreczenben 5, Egerben 3, Esztergomban 1, Győrött 2, Gyulán 2, Gyula - Fehérvárott 1, Holdmezővársárhelyt 1, Jászberényben 1, Kalocsán 1, Kecskeméten 1, Kolozsvárt 6, Lőcsén 1, Makón 1, Mátaromszéken 4, Maros-Vásárhelyt 3, Miskolcon 1, Nagy-Kanisán 4, Nagy-Szombatban 2, Nagy-Váradon 3, Nyitrán 1, Pécsen 4, Rozsnyón 1, Sátoralja-Ujhelyben 1, Solmezen 1, Sopronban 2, Szabadkán 1, Szatmárt 2, Szegeden 2, Szombathelyt 1, Temesvárt 1, Ungvárt 1, Vácson 1; — legnagyobbat a Debreczen-Nagyvárad Értesítő 29 éves, ezután a Katholikus Néplap 24 éves, Gazdasági Lapok 53, Religio 23, Pesti Napló 22, Vasárnapi Ujság 18, Politikai Ujdonságok 17, Kolozsvári Közöny és Tanodai Lapok 16 évesek.

1870 elején megjelent összesen 64 német hirlap és folyóirat. Ezek közül 3 a fővárosban, 32 a vidéken; 109 román 11, szerb 14, horvát 12, rutén 2, olasz 1, latin 1, — a 146 magyarral együtt tehát összesen 260 hirlap és folyóirat.

Német nyelven megjelenik a jelen 1871. é. elején politikai napilap 11, hetilap 7, vegyes tartalmu hirlap és folyóirat 67, összesen 85; ebből a fővárosra esik 46, a vidéken 23 városban 39, u. m. Aradon 1, Beszterczen 1, Brassóban 1, Eszéken 3, Fehértéplomban 1, Kassán 1, Lugoson 1, Nagy-Beckerekben 1, Nagy-Szebenben 6, Nagy-Szombatban 1, Nyitrán 2, Oravicán 1, Pancsován 2, Pécsen 1, Pozsonyban 4, Sopronban 1, Szisze-ken 1, Temesvárt 5, Turóc-Szent-Mártonban 1, Ujvidéken 1, Verseczen 1, Zágrábban 1 és Zimonyban 1 jelenik meg.

Tót nyelven megjelenik politikai napilap 1, hetilap 3, vegyes tartalmu hirlap és folyóirat 8, összesen 12; ebből a fővárosra esik 3, vidéken 3 városon 9, u. m.: Nagyszombatban 1, Szakolczán 3, Turóc-Szent-Mártonban 5 jelenik meg.

Szerb nyelven megjelenik politikai napilap 1, hetilap 5, vegyes tartalmu hirlap és folyóirat 9, összesen 15; ebből a fővárosra esik 2, vidéken 5 városon 13, u. m.: Pancsován 1, Ujvidéken 9, Verseczen 1, Zimonyban 1, Zomborban 1 jelenik meg.

Horvát nyelven politikai napilap 1, hetilap 4, vegyes tartalmu hirlap és folyóirat 16, összesen 21; ebből Budapestben 1, Zágrábban 15, Kalocsán 5, Váradon 1 jelenik meg.

Román nyelven politikai hetilap 4, vegyes tartalmu 5, összesen 9, ebből Budapestben 5, ebből a fővárosra esik 5, vidéken 4 városon 4, u. m.: Nagyszombatban 1, Szakolczán 3, Turóc-Szent-Mártonban 5 jelenik meg.

Szerb nyelven megjelenik politikai napilap 1, hetilap 5, vegyes tartalmu hirlap és folyóirat 9, összesen 15; ebből a fővárosra esik 2, vidéken 5 városon 13, u. m.: Pancsován 1, Ujvidéken 9, Verseczen 1, Zimonyban 1, Zomborban 1 jelenik meg.

Horvát nyelven politikai napilap 1, hetilap 4, vegyes tartalmu hirlap és folyóirat 16, összesen 21; ebből Budapestben 1, Zágrábban 15, Kalocsán 5, Váradon 1 jelenik meg.

Román nyelven politikai hetilap 4, vegyes tartalmu 5, összesen 9, ebből Budapestben 5, ebből a fővárosra esik 5, vidéken 4 városon 4, u. m.: Nagyszombatban 1, Szakolczán 3, Turóc-Szent-Mártonban 5 jelenik meg.

Szerb nyelven megjelenik politikai napilap 1, hetilap 5, vegyes tartalmu hirlap és folyóirat 9, összesen 15; ebből a fővárosra esik 2, vidéken 5 városon 13, u. m.: Pancsován 1, Ujvidéken 9, Verseczen 1, Zimonyban 1, Zomborban 1 jelenik meg.

Horvát nyelven politikai napilap 1, hetilap 4, vegyes tartalmu hirlap és folyóirat 16, összesen 21; ebből Budapestben 1, Zágrábban 15, Kalocsán 5, Váradon 1 jelenik meg.

Román nyelven politikai hetilap 4, vegyes tartalmu 5, összesen 9, ebből Budapestben 5, ebből a fővárosra esik 5, vidéken 4 városon 4, u. m.: Nagyszombatban 1, Szakolczán 3, Turóc-Szent-Mártonban 5 jelenik meg.

1, Károlyvároson 1, Pozsegán 1, Sziszeken 1, Váradon 1 jelenik meg.

Román nyelven politikai hetilap 4, vegyes tartalmu 5, összesen 9, ebből Budapestben 5, Beszterczen 1, Brassóban 2, Nagy-Szebenben 2 jelenik meg.

Ruthen nyelven 2 politikai hetilap jelenik meg Ungvárt s 1 hetiszaklap Budán.

Olasz nyelven Fiumében 1 politikai hetilap. Zsidó nyelven 1 vegyes tartalmu hetilap Pesten.

Latin nyelven 1 folyóirat jelenik meg Pesten. A magyar korona országaiiban különféle nyelven jelenleg 312 hirlap és folyóirat jelen meg, s így 49,500 főre esik egy hirlap; míg az amerikai Egyesült-Államokban, hol 5242 hirlap jelen meg, 667 lélekre esik egy hirlap, az olasz királyságban 723 hirlappal 34,500 lélekre jut egy, végre a kis Svájcban, hol 405 hirlap jelen meg, 6500 lélekre esik egy hirlap.

Összesen = 260 hirlap és folyóirat.

Összesen = 260 hirlap és folyóirat.

Összesen = 260 hirlap és folyóirat.

Összesen = 260 hirlap és folyóirat.

Összesen = 260 hirlap és folyóirat.

Összesen = 260 hirlap és folyóirat.

Összesen = 260 hirlap és folyóirat.

Adakozás.

A francia foglyok és sebesültek javára. III. közlemény. A „Vasárnapi Újság” szerkesztőségéhez beküldött:

Zselizől Barsmegyéből Goldberger Dávid által a kerekudvari-zselizi pusztai szeszgyár munkásainak adománya 4 ft 90 kr. — Ez összeghez járultak:

Goldberger Dávid 50 kr., neje Rózsika 20 kr., leánya Mari 10 kr., Nuffer Jakab 50 kr., Nyeizánszki József 40 kr., Tóth Mihály 1 ft, Fiser György 50 kr., Verebes András 30 kr., Jerszka Ferenc 40 kr., Zacsos István 10 kr., Jukovics Vendel 10 kr., Kovács János 10 kr., Banyai András 20 kr., Kovács János ifj 10 kr., Nyeizánszki István 10 kr., Andorka István 20 kr., Pálavics György 10 kr.

Laczházról id. Galambos Antal jegyző és K. Tóth Kálmán ref. lelkész által 35 ft 51 kr. — Ez összeghez járultak:

Perselygyűlések 1870. decz. 31-ik napján 17 ft 80 kr., egy névtelen 1 ft, Józán Ignác főbíró 50 kr., Gere Pál 1 ft, a molnár cseh 1 ft, temetési egytel 2 ft, Kovács és asztalos cseh 1 ft, Barada Antal takács 1 ft, Hálai Sándor 40 kr., Cs. Kis Sándor 10 kr., Galambos Antal főjegyző 1 ft, Huszár István 1 ft, Kovács János 1 ft, Asók András 35 kr., Beseneyi János 40 kr., Józán István 1 ft, Szabó Imre 1 ft, Szódi Antal 1 ft, Tuba Antal 16 kr., ifj. Tuba Antal 10 kr., Szecsei József 1 ft.

Pestől Csizgaház Éde által a Julier Éva asszonyságnál összegyűlt társaság adománya 7 ft. — Az egyes adakozók nevei:

Julier asszonyság 2 ft, Antolovics assz. 1 ft, Hickade Anna 30 kr., Bucsiné assz. 20 kr., Farkas István 30 kr., Gabrovics Emil 10 kr., Burghardt Anna assz. 10 kr., Nagy Lajos 20 kr., Bucsy Antal 20 kr., Neuschl Antal 1 ft, Bokody C. urhágy 10 kr., Kirschner 20 kr., Bertók S. czimbalmos 60 kr., Csizgaház Etelka 20 kr., Csizgaház Aranka 10 kr., Csizgaház Éde 50 kr.

Szentesről a kereskedő ifjak által jan. 14-én rendezett jótékony célú táncestélyének tisztaságát a felül fizetésekkal együtt 48 ft. — Ez összeget a következő számadással vettük:

A táncestély rendezéséből a kiadások levonása után fennmaradt 16 ft. Ezenkívül következő felülfizetések történtek: Jurenák Éde 10 ft, báró Mossburg Sándor 10 ft, Pokomándi Gábor 2 ft, Fried Zsigmond 3 ft, Czukor Adám 2 ft, Weisz Jakab Szegedről 2 ft, Bornstein József 1 ft, Walther Lorand 1 ft, Weinman B. 1 ft. — Jánosffy T. ur a termet e célra díjtalan engedte át.

Szatmárról Várny Fábán és Klein Sámuel szinigazgatók által a jan. 5-én tartott jótékony előadás jövedelme 25 ft.

Megyeről Pulicz Ferenc által 60 ft. — Ez összeghez járultak:

Pulicz Ferenc gazdatiszt 5 ft, N. N. 10 ft, Koncsics Pál ügyvéd 5 ft, Sovány András közpölgár 1 ft, N. N. 1 ft, Pap Endre 8 ft, Turbók József 20 kr., Molnár Ignác 1 ft, Fiola Pál 20 kr., Gyárfi István 20 kr., Marton Antal 1 ft, Najmayer József 20 kr., Németh János 30 kr., Sajnos Ferenc 20 kr., Tót Jakab 20 kr., Molnár Pál 20 kr., Szalai Antal 20 kr., Madarász János 3 ft, Hirsch Ferenc 1 ft, Krausz 1 ft, Schmidt József 1 ft, N. N. 30 kr., Tamási mester 20 kr., Szigvárt Ignác 3 ft, Fischer Lipót káplán 1 ft, Mihályfi Lajos 1 ft, Behr Gusztáv 1 ft, Konez Lajos 50 kr., Kis Adolf 49 kr., Seimetz Lajos 50 kr., Szabó Imre 50 kr., Burkusgyűlölő 40 kr., Hirsch Pál 20 kr., H. L. 20 kr., Bertics Antal tanító 50 kr., Beneczen N. N. 1 ft 20 kr., Sekők István öreg béres 20 kr., Gruber Ferenc bírók 30 kr., N. N. Beneczen 1 ft, Pirkhofer András 30 kr., ifj. Kovács Ferenc 1 ft, Nagy Ferenc 20 kr., Trombitás István gépész 50 kr., Angyal Sándor 50 kr., Csallány Lajos 40 kr., Hets Károly 5 ft, Pirkhofer 50 kr., Varga István 1 ft, Hirsch Simon 1 ft, Vég István 1 ft, Molnár István bírók 1 ft, Jenvai 10 kr. Toldaléul egy kedélyes társaság 71 kr.

Sárospatakról az olvasókör tagjai által 31 ft. — Az egyes adakozók nevei:

Ambrus Mór 1 ft, Árva József 2 ft, Bod Károly 50 kr., Bodor István 1 ft, Burger Abraham 1 ft, Bukovics József 1 ft, Emődi Dániel 1 ft, Gérecz Károly 50 kr., Hegedűs László 1 ft, Ivánka Sámuel 1 ft, Kantha Géza 1 ft, Kérészy István 2 ft, dr. Klein Zsigmond 1 ft, Kis Ferenc 1 ft, Lehotzky Ignác 1 ft, Lengyel Pál 1 ft, Morvai Lajos 50 kr., Nagy Gábor 1 ft, Nagy Gusztáv 2 ft, Orbán József 1 ft, Pavlatis Gyula 50 kr., Petár János 50 kr., Szeremley Gábor 1 ft, Szinyei Gerson 1 ft, Szichler Mihály 1 ft, Tatár Lajos 50 kr., Terhes Barna 1 ft, Veinreb Jakab 50 kr., Wohl Áron 1 ft, Zágroczki Gyula 50 kr., Zombori Emőd 50 kr.

Székes-Fehérvárról Kovács Sándor ref. tanító által a „Tóvárosi olvasó-kör” 20 ft. A III. közlemény összege 231 ft. 41 kr.

Nemzeti színház.

Péntek, jan. 20. Először: „Török János.” Eredeti dráma 5 felv. Irta Szigligeti.

Szombat, jan. 21. „Dinorah.” Opera 3 felv. Zenéjét szerz. Meyerbeer.

Vasárnap, jan. 22. „A forasangi iskola.” Vigjáték 4 felv. Irta Vahot Imre.

Hétfő, jan. 23. Másodszor: „Török János.” Eredeti dráma 5 felv. Irta Szigligeti.

Kedd, jan. 24. „A portició néma.” Opera 5 felv. Zenéjét szerz. Auber.

Szerda, jan. 25. „Az ördög naplója.” Vandeville 3 felv. Arago és Vermont után ford. Egressy B.

Csütörtök, jan. 26. „Hamlet.” Nagy Opera 5 felv. Zenéjét szerz. Thomas A.

— Török János. Eredeti dráma 5 felv. Irta Szigligeti. A történelem tragédiái tárgyat adott a költő kezére Török Jánosban, ki feltétlenül dühben lovagkori ítéletet tart, talán ártatlanul gyanúsított neje fölött, s azt lefejezteti. Szigligeti azonban, talán kerülni akarva az Othelloval való hasonlatot, kisserü polgári drámát csinált belőle, történeti háttérrel. A történetet meghamisította, megmentve a nőt a haláltól s helyette a férjet tevén örlötté a különben ügyesen vitt katasztrófa lelki rázkódásai által. A mű technikájában Szigligeti ügyes kezével találkoztunk. A első felvonás (az expositio) nagyon érdekesen indítja meg a cselekvényt s az utolsó felvonás (a katasztrófa) érdekesítőleg viszi a megoldásig. A közbeeső három felvonás azonban egy törvényszéki vagy esküdt-széki tárgyalás aprólékoskodásával s majd vádló, majd mentő körülmények örökös váltakozásával bonyolítja s oldja az ügyet, melyből egy nagy drámai cselekvény és erős szonvedély liktatése nem tud kiérni. A néző megunja e fásasztó, de sehol nem megrázó vallatási processust. A darab legjobb alakja egy mellékszereplő, a korrajzi becses bíró Balassa Menyhért; de ő is csak fellépésében köti le az érdeket s marad hű magához; utóbb azonban kiesik sodrából s elenyedik. Az előadás is a darabhoz volt mérve; egyes jelenetekben kiemelkedett, általában a darab színvonalán maradt. A hatás is annál fogva nagyon közepeszerű. Török János alig lesz hosszú életű a színpadon, s ha Szigligeti színpadi jártasságáról tanusítgat tesz is, nem alkalmas szaporítani a nagy érdemű író koszorúját.

Előfizetési felhívás

A VASÁRNAPI UJSÁG és Politikai Ujdonságok

1871-dik évi folyamára.

(Ismeretterjesztő és politikai hetilap. — Számos eredeti képpel illusztrálva s „Országgyűlési Beszédvár”-ral s más rendkívüli mellékletekkel bővítve.)

Előfizetési feltételek:

Postán küldve vagy Pesten házhöz hordatva. A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt:

Egész évre (január—december) . . . 10 ft. — kr.
Félévre (január—június) . . . 5 ft. — kr.

Csupán Vasárnapi Ujság:

Egész évre (január—december) . . . 6 ft. — kr.
Félévre (január—június) . . . 3 ft. — kr.

Csupán Politikai Ujdonságok:

Egész évre (január—december) . . . 5 ft. — kr.
Félévre (január—június) . . . 2 ft. 50 — kr.

Tíz előfizetett példányra gyűjtőinknek egy tisztelet-példánnyal kedveskedünk. — A pénzes levelek bérmentes küldése kériük. — Az eddigi czimszélvényekből egy-egy darab szíves bekiáltást kérjük.

A Vasárnapi Ujság és P. Ujdonságok kiadó-hivatala Pest, egyetem-utca 4. sz. a.

Szerkesztői mondanivaló.

— Nagy-Szelecsén. B. L. A beküldött költemény nyelve elég csinos, mi a fordítás érdeme. Tartalma sem épen silány, de nagyon köznap, prózai, alantjáró; költői emelkedettség nincs benne. Hasonnemű költeményeket, mint pl. Petőfinék „Ha férfi vagy, légy férfi” című darabját csak a valódi költői szellem s alakító erő mentheti meg a rideg didaktika szárazságtól.

— V. A. Akkor voltam. . . . Kezdetleges kísérlet, mely még szárnypróbálgatásnak is gyöngye.

— T. Földvár. K. K. Az ismeretterjesztő cikk egyes érdekes adatokat tartalmaz ugyan, de hosszadalmasan van tartva. Egészben nem közölhetjük, de egyes részleteket szívesen felhasználnánk belőle.

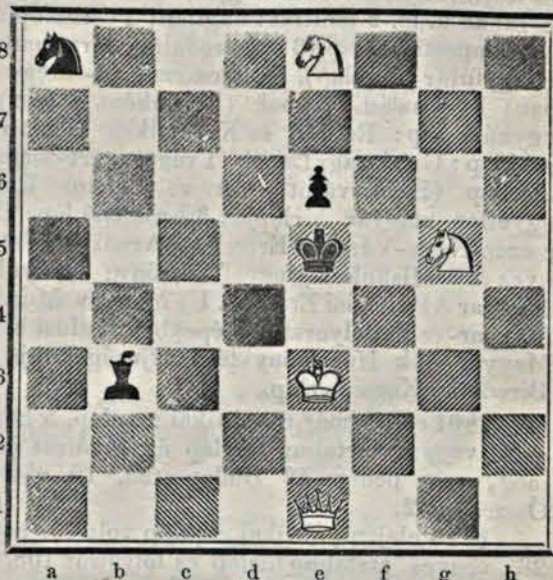
— Bécs. W. Bécsi társaságvelekedések szívesen közölnek, de csak tartalmashaték a most küldöttél. Ugynevezett „társas-csevegésekre” tért nem szakíthatunk, az a könnyebb szerkesztői dívatlapokba való.

SAKKJÁTÉK.

583-ik sz. f. — Tivendell H.-tól.

(Casselman.)

Sötét.

Világos.

Világos indul s a negyedik lépésre mattot mond.

Az 578-ik számú feladvány megfejtése.

(Bajer Konrádtól Olmützben.)

Világos. Sötét.
1. Vh7—h1. Kd4—d5;
2. Vh1—a1. tetsz. szer.
3. Vd1—d4 vagy e5-től matt.

Helyesen fejtették meg: Veszprémben: Fülöp József. — Harasztiban: gr. Festetics Benno. — Miskolcon: Czenth József. — Jászkeszén: Galambos István és László. — Nagy-Szalontán: Kovács Albert. — Pesten: Beck Dénes. — Sárospatakon: Gérecz Károly. — Pétesen: Rády György. — A pesti sakk-kör.

Nyílt-tér.

Legelősebb politikai napilap.

„GYORS-POSTA.”

Félévre 6 ft, negyedévre 3 ft, egy óra 1 ft.

Majdnem kétszer előfizetővel indult meg az új vállalat, a mi — a viszonyokat tekintve — bizonyára rendkívül jó eredmény. A mellett bizonyít, hogy egy olcsó kis politikai napilap nálunk ma már életszükség. A „Gyors-posta” rajta van, hogy e szükséglet megszüntesse s röviden bár, de mindent közöl, a mi honn és künn nevezetesen történik. A csatlakozó és országgyűlés első helyen állanak; mellettök és körök csoportosítva a közélet mindennemű és fajtájú eseményei. Adkoronként térképeket és más időszerű mellékleteket. Gazdák, iparosok, ügyvédek, lelkészek, tanítók s más kevesebb költővel vagy idővel rendelkező egyénekre nézve megbecsülhetlen az ily vállalat.

A pénz a kiadóhivatalba (egyetem-utca 4. sz.) czímzendő.

TARTALOM.

Faidherbe tábornok (arckép). — Visszatéréskor. — Belfort s a keleti harczter Francziacsországon (képpel). — Egy halálra hurcozott franc-tireur (képpel). — Appony-vár romjai (képpel). — A porosz király a saint-germaini teraszon (képpel). — A ház asszonya (foly.). — Az épületek továbbtolatása Amerikában (ábrával). — Francia csatadal. — Egyveleg. — Tarhaz: A magyar hírlapíródalom 1871-ben. — Irodalom és művészet. — Közzétették egyletek. — MI ügy? — Adakozások. — Nemzeti színház. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Nyílt-tér. — Heti naplár.

Feloldó szerkesztő: Nagy Miklós. (L. magyar-utca 21. sz.)

HIRDETÉSEK.

Még csak rövid ideig
50%-kal olcsóbban, mint akármely itteni más vászonkereskedésben
az első és legnagyobb

amerikai fehérneműek gyáranak
fiók-üzletében
Pesten, régi posta-utca, Szentkirályi-féle ház.

Végleges kiárúsítás.

Rumburgi vásznak ársorozata:

1800 vég 1/4 széles 54 rőfös rumburgi vászon, egy db. ára csak: 20, 22, 25, 28 — 30 ft. a legfinomabb férfi ingekhez.
2000 » 1/4 » 50 » rumburgi vászon 18, 20, 22 ft. (17 nőinghez) igen ajánlhat.
1500 » 1/4 » 40 » rumburgi vászon 12, 14, 15 ft. a legfinomabb (párnahá-jakra vagy 12 nő inghez).
1200 » 1/4 » 36 » rumburgi dupla czermavászon lepedők s lábravalókra 9, 10, 11 ft. lefinomabb.
5000 » 1/4, 1/4 » 30 » rumburgi fehérített bőrvászon 8, 9, 10, 12 és 15 ft. a leg-finomabb.
3000 » 1/4 » 50 » rumburgi vászon, finom férfi s női fehérneműhez 25, 28, 30, 35 és 40 ft. legfinomabb.

Rumburgi lepedővászon 1/4, 1/4, 1/4 széles 3 rőf hosszú, varrásnélkül 6 ft. 50 kr., — egy vég: 18, 19, 20 ft. a legfinomabb.
» vászoncsinát 1/4 széles 30 rőfös fehér, keskeny és széles; zsinóros-damasz legfinomabb ára csak 7, 8, 9, 10, 12, 14 ft.

8000 tucat rumburgi vászon fehér zsebkendő 1 tucat ára: 1 ft. 30 kr., 2, 2.50, 3 és 5 ft. a legfinomabb.

Rumburgi vászon zsebkendők, mosható, burnótozók számára, 1 rőf nagyságúak 1 tucat ára csak 3 ft., 3.50 és 4 ft. a legfinomabb.
» bőrtérítők készletek, u. m. 1 abrosz s 12 csemege-kendő, minden megki-vántató színben 5 ft., 5 ft. 50 kr. és 6 ft. a legfinomabb.

Gyapjú ágy- és asztal-készlet, damasz, a selyemhez hasonló, minden meg-kívántató színben, ára csak 12, 13 és 15 ft. a legfinomabb.
» 1 tucat damasz törülközőkendő ára csak 4.50, 5, 5.50, 6 és 7 ft. a legfin-
» 1 tucat damasz asztalkendő ára csak 4 ft., 4.50, 5, 6 és 7 ft. a legfinom-
» asztalkészlet, damasz 6 személyre, ára csak 5, 6 és 7 ft. a legfinomabb.
» asztalkészlet, damasz 12 személyre, ára csak 10, 12, 14, 15 ft. a legfinom-
» abroszok, fehér és színesek, 1/4 széles 1.50, 1.80, 2 ft., 1/4 széles 2, 2.50 ft.,
1 1/2 széles 2.50 és 3 ft. a legfinomabb.

Angol damasz-chiffon 1/4 széles 30 rőf, férfi ingekhez, ára csak 8, 9 és 10 ft. a legfin-
2000 vég kanavászon, színes, 7, 8 és 9 ft. a legfinomabb.
Férfi flanel ingek, minden színben 3 1/2 és 4 1/2 ft.

Orosz prémes-nadrágok, legújabb 2.50 kr.
Női piket- és zsinóros-barchet-corsettek legfinomabb 2 1/2, 3 1/2, 4 ft.
Női piket- és zsinóros-alsósoknyák himzettek s csipkékkel legfin., ára csak 3.50 4 ft.
Női zsinóros barchet lábravalók legfinomabb 2 ft., 2.50 kr.

Női zsinóros barchet lábravalók legfinomabb 2 ft., 2.50 kr.
Rumburgi férfi ingek (a nyaktereleme megkívántatik) 1.50, 2, 2.50, 3, 4 és 5 ft. a leg-finomabb redőztől kezdve.
» lábravalók, ára csak 1.20, 1.50, 1.80 a legjobbak, német, magyar és fran-
» czia szabásra.

Chiffon férfi ingek betéttel 1.50, 2, 3 és 4 ft. a legfinomabb.
Chiffon férfi ingek estélyes s bálókra francia himzésű mellé 5, 6, 8, 10, 12 és 15 ft. a legfinomabb.

Férfi színes ingek, legújabb francia mintára ára csak 1.50, 1.80, 2, 2.50 kr.
Rumburgi női ingek simák 1.50, 1.80 kr., csipkével 1.80, 2, 2.50 és 2.80 himzéssel.
» schweizeri női ingek gazdag ráncszegélyvel, ára csak 2.50, 3 és 3.50 a legf.

Rumburgi „Marian” női ingek 2, 2.50, 3, 4 ft. a legfinomabb.
» „Eugenie” női ingek 2, 2.25, 2.80, 3.50 kr.
» „Charlotte” női ingek legújabb mintájú, áthuzattal 2.50, 3, 3.50 kr.
» női ingek szívalaku mellé, legújabb minta, 3.50, 3.90 és 4 ft.

Női chiffon lábravalók szegélyekkel s csipkével 1.80 és 2 ft., himzéssel legfinomabb 2.50 és 3 ft.
Női corsettek simák 1.30 kr., szegélyekkel s csipkével 1.80, 2 ft., disztéssel 2.50 és 3 ft., himzéssel legfinomabb s legújabb 3, 3.50, 4 és 5 ft.

Női szoknyák simák 2 és 2.50 kr., szegélyekkel s csipkével 2.50, 3 és 3.50 kr., uszály-
könyök 4, 5 és 6 ft. a legfinomabb.
Női fodrász-könyvek vagy pongyola-öltönyök gazdag himzéssel, ára csak 4, 5, 6 és 951 (6—10) 8 ft. a legfinomabb.

50 forintnyi összegig vásárlók egy savolyos szövött asztali készletet (6 személyre) ingyen kapnak.

Árjegyzékek, részletes vászon-mustra-gyűjteménnyel együtt kívánatra mindenhol megküldetnek.

Az áruk szétküldése bármely irányban postai vagy vasuti utánvét, vagy a pénzüsszeg beküldése mellett gyorsan és pontosan eszközöltetik.

A megrendelő levelet kérjük ekép cizmezni:

Az amerikai vászon- s kész fehérneműek raktárának (bélváros, régi posta-utca 14. sz., a Szentkirályi-féle házban) Pest.

A pesti hazai első takarékpénztár egyetem-utcai épületében létezik a legnagyobb választék magyar s német

kész férfiruha-raktár
bámulatos olcsó áron.

Ugyanott mindenféle megrendelések elfogadtnak s 24 óra alatt elkészítettnek; a t. cz. közönség szíves figyelmében ajánlják magukat

Szabó és Ruska
szabó mesterek.

959 (7—0)

SZURMÁK J. FIAI
arany-, ezüst-
és
drágakő-ékszer-üzlete Pesten,
kigyó-utca 1. sz.
Kivonat a nagy árjegyzékből:
minden darab
legfinomabb
3 próbás
azaz: 18 karatos aranyból.

Hiteles próbával ellátva.

Gyermek fülbevalók 1 ft. 70 krtól és felj.	12 évokánál 72 ft. — krtól és felj.
Fülbevalók gömbö- lyűek 5 — „ „ „	12 kőevokánál 24 — „ „ „
Fülbevalók hosszúk 7 — „ „ „	1 tejmérő 7 — 50 „ „ „
Keresztek 2 — 50 „ „ „	1 főzőléc 9 — „ „ „
Csattok 1 — 20 „ „ „	1 leveleszőtő 18 — „ „ „
Ing-gombok 2 — 50 „ „ „	Keresztek román- czal nyakba 1 — „ „ „
Női gyűrűk jó követ 2 — 50 „ „ „	Emlék gyűrűk fel- írással 1 — 25 „ „ „
Női pecsétynyomó gyűrűk 4 — „ „ „	Gyermek játékok 1 — 75 „ „ „
Karikák gyűrűk 3 — 50 „ „ „	Óraláncok 2 — 50 „ „ „
Férfi gyűrűk poszt nyomó forma 5 — „ „ „	Karpercek 2 — 50 „ „ „
Nyakkendő tűk 6 — „ „ „	Garniturok (Broche és függő) 6 — „ „ „
Nyakkendőcsok, kereszt vagy metállhoz 6 — 50 „ „ „	Thea szűrők 2 — 50 „ „ „
Metállok 6 — „ „ „	Czukur fogók 4 — „ „ „
Melltűk (Broche) 6 — „ „ „	Keresztelési és bér- málási emlék ké- pek 2 — 50 „ „ „
Garniturok (Broche és függő) 15 — „ „ „	Ső- és borstartók együtt 7 — „ „ „
Karpercek 18 — „ „ „	Gyermek evőeszkö- zök tokban 5 — „ „ „
Óraláncok rövidke 24 — „ „ „	Varró eszközök tokban 5 — „ „ „
Óraláncok hosszúk 28 — „ „ „	Poharak 7 — „ „ „
3 (13) próbás ezüstből. Matallók felnyitós. 1 ft. 20 krt. és felj.	Czukur edények 6 — „ „ „
Gyászok 60 — „ „ „	
Csemegekések 60 — „ „ „	

Nehezebb arany és ezüsttárgyak, u. m. láncok, garniturok, evőeszközök, 6, 12, 24 személyre, a munka különfélése szerint, gyártási áron számítatnak. A fantasie-darabok, finom drágaköves tárgyak, Louis Laine legújabb rajzai után vannak dolgozva.

Cserénél, az arany vagy ezüst egyenlő finomsága mellett, csupán a munka fizetése.

Kijavítások, czimerek, betűk metszése kőbe vagy aranyba gyorsan eszközöltetik. — Saját használatunkra vásárlunk gyémántokat, gyöngyöket, színes köveket, ócska aranyat és ezüstöt.

Arany-ezüstpénzt, bel- és külföldi beváltunk a napi árfolyam szerint. Vidéki megrendelések a szokott módon pontosan teljesítettnek, és nem tet-
sző tárgyak másért becséréltetnek. 955 (7—12)

Több mint 25,000 sorsjegy, számtalan nyereménnyel együtt szolgáltatott már ki általam a részletfizetések által biztosított feleknek; ajánlom tehát az alább következő, — az állam által biztosított, legjobb alapokra fektetett s jelentékeny nyereményekkel felruházott

sorsjegyeket,
részletfizetés mellett

1870-ki magyar sorsjegyek évenként 4 húzással 53 fájával 24 részletben.
1864-ki államsorsjegyek „ 5 „ 6 „ 25 „
1860-ki 5% államsorsjegyek „ 2 „ 6 „ 22 „
1854-ki 4% 250 ftos sorsjegyek „ 2 „ 10 „ 28 „
Credit sorsjegyek „ 4 „ 8 „ 25 „

1839-ki Rothschild sorsjegyek, melyeknek egészben még csak 5 húzása leend, s ez idő alatt azok okvetlen ki fognak huzatni 25 „ 32 „
1839-ki Rothschild ötödörös sorsjegyek 8 „ 20 „
Orosz 5% 100 rubel sorsjegyek 16 „ 20 „

Minden részvevő az egész nyereményre játszik, s az illető sors-jegy bármikor átvethető.

Igérvények, minden sorshuzásra. — Vidéki megrendelések-nél, a részletfizetési összegek — postaltalványilag küldendők.

(1-3)

